

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

Utgave 9, årgang 78

www.universitas.no

Torsdag 29. august 2024

– Ikke selvsagt
at loven setter
kvinner i
sentrum

Kommentar s. 3

**DEMONSTRASJONER
I SLOVAKIA**

Utenriks s. 16–17

**VIL MONARKIET
OVERLEVE
STUDIETIDEN?**

Nyhet s. 11

FANT VEGGEDYR I STUDENTBOLIGEN:

PANIKKEN

SPRER SEG PÅ BLINDERN

Nyhet s. 6–7

Gratis utstillingsåpning fredag 6. september

Opplev blant annet «Narcissus Garden»
av Yayoi Kusama og urpremiere på
«Juvenilia Garden», performance
av Jonas Øren.

Nasjonalmuseet

Gratis inngang,
baren! Salongen er åpen!

LEDER OG KOMMENTAR

UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør: **Dagny Mathilde Mohn**
dagny.mohn@gmail.com 46854623

Nyhetsredaktør: **Thea Eide**
Thea.eidee@gmail.com 93279217

Vikarierende fotosjef: **Tobias Schildmann Mandt**

Desksjef: **Mona Soopalu**

Nettredaktør: **Frida Anine Hagen**

Uttegner: **Ida Fjeld**

Uttegner: **Lia Askew**

Uttegner: **Nora Hognes Berg**

Deskjournalist: **Tora Vassbotn**

Korrektursjef: **Astri Lovett Hageberg**

Daglig leder: **Maryam Amini**

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadresse: **Moltke Moes vei 33**

Post: **Boks 3 Blindern, 0313 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Nettside: **www.universitas.no**

Rettelser:

I forrige utgave hadde vi en sak om forskeren Hani el-Dada fra Palestina og hans datter som ikke kommer inn i Norge. Vi siterte da enhetsleder Christiane Heffermehl Lange på at UDI gjør politiske vurderinger. Her skulle det stått at UDI ikke gjør politiske vurderinger. Dette er nå rettet opp i saken på nett.

I forrige utgave hadde vi en sak om at prisen på utdanning har økt. Der skrev vi at semesteravgiften til SiO har økt fra 690 kroner i fjor til 928 kroner i år. Dette er feil. SiO økte sin semesteravgift fra 600 til 690 kroner i 2023, og den har ikke økt i nåværende år. Dette er nå rettet opp i saken på nett.

- Universitas er en avis for og av studenter for lærestedene tilknyttet Studentskipnaden SiO.
- Universitas arbeider etter Vier varsom-plakatens regler for god presseskikk.
- Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.

Leder

Er det på tide å gi bestefar sparken?

Dagny Mathilde Mohn, Ansvarlig redaktør

For alle hardbarka monarkister der ute er det harde tider. Den norske partysvensken kronprinsen har som bonusønn, er i hardt vær. Heldigvis for ham har hele rikspresen denne uken vendt blikket mot Geiranger og prinsesse-sjaman-bryllupet der. Hele opptrinnet er mer interessant enn selv det beste reality-program. Endelig er det spenning i det dørgende kjedelige, dog samlende norske kongehus. Men med alt dette oppstyret surrende i media, er det vanskelig å la være å stille seg selv spørsmålet: Skal vi fortsette med monarki?

I ukas Universitas kan du lese hva studenter rundt omkring i Oslo tenker om prinsessebryllupet og monarkiet generelt. Nesten fire av ti har fått et mer negativt syn på kongehuset, og støtten i befolkningen har falt fra 81 til 68 prosent siden 2017, melder NRK. Likevel er det fremdeles bare 19 prosent som ønsker en annen styreform, en økning på usle fire prosentpoeng siden 2017. Mens vi sitter her i våre veggedyrinfiserte studenthybler, er det lett å sikle etter studentbolig på slottet. Tenk på alle hyblene som kunne fått plass i speilsalen. På prinsipielt grunnlag er det urett-

ferdig at stillingen som landets overhode går i arv. Det strider på mange måter, de aller fleste kanskje, med de verdiene som ligger til grunn for et moderne demokrati. Sannsynligvis er det mange som er enige i det. På prinsipielt grunnlag burde folket få velge hvem som skal være vårt ansikt utad.

Dessverre, men heldigvis for kongen, er de aller færreste mennesker prinsippfaste. Og heldigvis for kongen er han en likan-

menn er jenter som liker jenter, gutter som liker gutter, studenter som liker kongen. Ingen grunn til å lage storm i et vannglass, altså.

Det er kanskje typisk studenter i dag å ikke mene så mye om hvorvidt kongehuset skal bestå eller ikke, men likevel ha litt lyst til å beholde det. Selv om det er vi som skal være den unge, revolusjonære stemmen i samfunnet, er det ikke spesielt utbredt å være uttalt republikaner. Og det er kanskje ikke så rart. Hvem vil-

Nordmenn er jenter som liker jenter, gutter som liker gutter og studenter som liker kongen

des type. Monarki er heller ikke så dumt, skal vi tro forskning fra Wharton School of the University of Pennsylvania. Å ha monarki virker forenende på et land, som i sin tur gir et godt grunnlag for økonomisk vekst, viser forskningen. En monark kan stå for felles verdier, menneskeverd og den slags fine ting, verdier de ikke må gå til valg på hvert fjerde år. Man trenger ikke være forsker for å se at kongens taler om Norge, virker forenende på befolkningen. Nord-

le vel sparket bestefaren sin? Hvem ville vel sparket hele landets bestefar? Kongehuset er koselig, trygt og et godt ansikt utad. I prinsippet er vi unge gode til å være imot ting. Klimaendringer, ulikhet, monarki. I praksis er det digg å fly mellom Oslo og Bergen for å spare tid, spise kjøtt, arve bolig av foreldre og fortsette med kongefamilie.

Det er på høy tid å avskaffe monarkiet, men de kan godt vente noen år til.

Historiske skråblikk av Tora Vassbotn

Arkivaren

Pling fra Giske!

I 2001 publiserte Universitas en sak om daværende utdanningsminister Trond Giske. Saken handlet om at studenter skulle få muligheten til å stille ham spørsmål – per e-post. Statsråden kunne selv velge hvilke spørsmål han ville svare på, og kunne påfallende nok ikke love at han fikk tid til å svare på alle. Giske, som i senere tid er kjent for å la hoftene snakke, sa at «dette skal være en mulighet for studenter til å kunne stille spørsmål til meg». Synd at Giske utelot at oppfølgings-spørsmål kan bli besvart ved midnattstid i Vulkan-området. «Statsråden på nett», var tittelen. Mange vil nok hevde at han ikke har vært helt på nett siden.

Universitas, 17.01.2001

Festligheter, men intet flatfyll

Senere samme år kom det en kioskvetter av en sak: Rektorvalget er over, og Anne-Brit Kolstø har blitt ny prorektor ved UiO. Hun kunne røpe at hun aldri har hatt sansen for flatfyll, men understreket viktigheten av at folk har det morsomt. Og det kunne hun selv skrive under på da hun kom med følgende banebrytende sitat: «Jobben min er morsom». Det absolutt verste med å være ansatt ved universitetet er vellet av papir, ifølge Kolstø. Da skulle hun tatt en tur innom Universitas-kontoret.

Universitas, 17.10.2001

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

Et skritt i hvilken retning

Debatten om selvbestemt abort raser på nytt, men stjeler oppmerksomheten vår fra det som virkelig betyr noe.

Selvbestemt abort

Frida A. Hagen,
journalist i Universitas

Abortdebatten har vært et sårt tema i norsk politikk i lang tid. Det har vært sentralt for ultimatum og regjeringkonflikter, og som resultat har abortloven knapt blitt rørt siden 1978.

Nå, 50 år senere, ligger et nytt forslag foran Stortinget. Helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre (Ap) la frem forslaget om ny abortlov på fredag, med det som omtales som «radikale» endringer. Abortgrensen foreslås utvidet fra 12. til 18. svan-

gerskapsuke og gravide får tilbake retten til å redusere antall fostre i flerlinggraviditet. Det dukes altså for historieskriving. Men hva skal man egentlig heie på når spillet er rigget?

I realiteten endrer ikke forslaget noe særlig annet enn at gravide først må gå gjennom en nemnd for å avslutte graviditeten etter uke 18, for det er ingen grunn til å tro at antall aborter vil øke. Statistikken viser nemlig at nesten ingen gravide aborterer etter uke ni, og dessuten innvilger abort-

nemndene senabort til nesten alle som ønsker det. Selv den radikale fosterreduksjonen ble innvilget av nemndene i samtlige tilfeller av gravide som ønsket det. Viktig er det uansett, og ikke uten nytte. Det er viktig at gravide får sine rettigheter ned på papir, men det nye forslaget er nok mer en formalisering enn praksisendring.

Likevel roper Kristelig Folkeparti (KrF) varsko. «Jeg er dypt opprørt over at Arbeiderpartiet foreslår å svekke rettsvernet til det ufødte liv», uttaler Ida Lindtveit Røse (KrF) til NTB. Det fyres opp til storm for ingenting, samtidig som venstresiden jubler og hyller forslaget som et stort gjennomslag i kvinnekampen. Debatten om utvidelse av abortgrense og fosterreduksjon tar oppmerksomheten vår fra det som virkelig er radikalt: Nemlig at dette lovforslaget går et skritt frem, i fare for å ta to tilbake.

Medisinske tilstander hos fosteret skal som hovedsak ikke lenger gi en direkte adgang til å innvilge abort. Dette er «av hensyn til forbudet mot diskriminering av personer med funksjonsnedsettelse», slik det står i proposisjonen. Den nye ordlyden har en dyster undertone: Den kan nemlig gi inntrykket av at å abortere et foster på grunn av medisinske tilstander som hovedsak er diskriminering, noe også leder i Kvinnefronten Cathrine Linn Kristiansen argumenterte til Klassekampen denne helgen.

Det er formuleringer som leker med prinsippene bak abortloven. Dette er en lov som skal ivareta «hensynet både til den gravides rettigheter og til samfunnets behov for å verne om det ufødte liv», slik som det står i proposisjonen. Når det settes spørsmålsteget nettopp ved den gravides evne og

motivasjon til å velge, svekkes disse rettighetene til fordel for fosteret.

Det har dessuten blitt introdusert et nytt begrep i denne lovteksten: «Respekten for det ufødte liv». Begrepet er nok knapt nytt i diskursen rundt selvbestemt abort, men det har for første gang fått plass i selve loven. Det fremstår som et kompromiss, et forsøk på å appellere til de konservative, som til gjengjeld snakker høyt om alt annet i stedet. For gravide sender det i stedet et sterkt budskap om at de ikke lenger står i sentrum for denne loven, men i stedet side om side med konflikten de selv skal ta avgjørelse om. Og nok en byrde plasseres på deres skuldre til fordel for politisk godtgjøring.

Regjeringen er splittet. Barne- og familieminister Kjersti Toppe (Sp) uttrykt et ønske om at alle Senterpartiets stortingsrepresentanter skal stemme i tråd med partiprogrammet, som med andre ord betyr å stemme for å beholde dagens abortgrense. Det er forventet at Ap sammen med Rødt, SV, MDG og Venstre skal stemme for, men partiene får ikke flertall på egenhånd. Forslaget ligger dermed i de borgelige partienes hender – nærmere bestemt de enkelte representantene som får lov av partiene til å stemme fritt.

Tross mangelen på et selvsagt flertall, er det ingen grunn til å tro at forslaget ikke går gjennom på Stortinget, det både på godt og vondt. Vi har nok ikke noe annet valg enn å slå oss sammen med venstresiden og juble for det, men det blir med høye skuldre. Vi må passe oss. Hvis vi beveger oss i samme retning som visse andre europeiske land, er det ikke selvsagt at denne loven setter kvinnen først.

Dette lovforslaget går et skritt frem, i fare for å ta to tilbake

Nyhetsredaktør:

Thea Eide

thea.eidee@gmail.com

932 79 217

NYHET

Verdens 8. største utested

Lørdag 10. august åpnet det nye tilbygget til Samfundet i Trondheim, som ifølge studentavisen Under Dusken gjør Samfundet til verdens 8. største utested. Med tre nye serveringslokaler og tre nye scener rommer nå Trondheim-studentenes storstue over 3500 på én kveld. Arbeidet med å få til nybygget har ifølge Under Dusken pågått siden 1950-tallet, men tok for alvor fart da nybyggkomiteen gjenoppstod for ti år siden. Selve byggingen startet i 2022. – Det har vært en omfattende prosess som har gitt både latter og tårer, så det er egentlig bare en feiring og en lettelse å få det åpnet, sier leder i Samfundet konsept- og prosjekteringsgruppe (SKP) Elise Marie Rong Anfinnsen til Under Dusken. TE

Foreldre har mest å si for utdanningsvalg

Et nytt notat fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) viser at foreldrenes utdanning og klasse fremdeles er det som påvirker unges utdanningsvalg mest. Unge av foreldre med høyere utdanning har større sannsynlighet for å ta og gjennomføre høyere utdanning, står det i notatet. I tillegg velger mange de samme, eller lignende fag som foreldrene. Dette gjelder spesielt juss og medisin. Studien peker også på noen andre faktorer som påvirker hva slags utdanning unge velger å ta. Blant annet er unge fra sentrale strøk mer tilbøyelig til å studere enn unge som vokser opp i distriktene. Unge fra distriktene velger i større grad kortere og profesjonsrettede utdanninger, mens unge fra sentrale strøk i større grad velger utdanninger som juss, medisin og lengre ingeniørutdanninger. Studien viser også at kvinner med lav sosial bakgrunn i større grad velger kvinndominerte utdanninger, mens kvinner med høyere sosial bakgrunn i større grad velger kjønnsnøytrale eller mannsdominerte utdanninger. Menn velger likere enn kvinner på tvers av sosial bakgrunn. TE

EU har laget nye regler for KI

EU har vedtatt verdens første juridiske rammeverk som regulerer kunstig intelligens (KI), melder Khrono. Reglene trådte i kraft 1. august. Det juridiske regelverket skal sikre ansvarlig bruk av KI-systemer i tråd med grunnleggende rettigheter. EU-kommisjonens talsperson for forskning, innovasjon og digital økonomi, Thomas Regnier, mener at vi trenger en bred regulering av kunstig intelligens på tvers av Europa, for å sikre trygg bruk for alle. Khrono melder imidlertid om at det nye regelverket ikke vil hjelpe universitetene med å løse utfordringer knyttet til KI-fusk på innleveringer og hjemmeeksamen. – Vi vil stadig ha behov for å utvide forordningen til nye området som dekker de utfordringene de ulike institusjonene har, slik at ikke alle håndterer det på ulikt vis. Det er også viktig at institusjoner samarbeider på tvers for å finne felles retningslinjer på slike utfordringer, sier Regnier til Khrono. TE

SiO KARRIERE LEGGER NED:

– Utrolig synd våre studenter

KRITISK: Tom-Daniel Laugerud er leder av Studentstyret på Norges Idrettshøgskole (NIH). Han sier det er uklokt av SiO å nedprioritere karrierearbeid.

Høsten 2023 ble SiO Karriere opprettet for å tilby karriereveiledning for studenter på tvers av høgskoler og institusjoner i Oslo. Kun et år senere legges arbeidet ned. Problematisk, mener leder av studentstyret på Norges Idrettshøgskole.

Nedleggelse

Tekst Anna Kveinå Tonstad
Foto Sigrid Ewing og Sindre Deschington

– Arbeidet til SiO Karriere har gjort det mye enklere å fokusere på arbeidslivsrelevant utdanning.

Det sier Tom-Daniel Laugerud, leder av studentstyret ved Norges idrettshøgskole (NIH). Han er kjempefornøyd med SiO Karriere, og er overbevist om at deres karriereveiledningsarbeid har hatt positive konsekvenser på høgskolen.

Som student har Laugerud selv deltatt på foredrag og kurs holdt av SiO, og han omtaler organet som et friskt pust i arbeidet med karriereveiledning. Han tror SiO Karriere treffer en nerve som ikke så mye annet karriereveiledningsarbeid får til.

– Siden vi startet samarbeidet med SiO Karriere har fokuset på arbeidslivet økt betraktelig på NIH. Det handler om at de har klart å snakke om arbeidslivs-

erfaring som noe mer enn kun CV-skriving og jobbsøknader, men heller noe som er aktuelt for hele karriereløpet.

Laugerud skryter også over SiO sine evne til å etablere et meget godt samarbeid med administrasjonen på NIH. Gjennom det har karriereorganet bidratt med verdifulle innspill direkte til høgskolens ansatte, noe som igjen har bidratt til det økte fokuset.

Nyheten om at karriereavdelingen til SiO legger ned faller derfor ikke i god jord hos Laugerud. Han er redd for at nedleggelsen kan medføre at man un-

dergraver viktigheten av karrierekompetanse på vei inn i arbeidslivet.

– Våre studenter er opptatt av hva man skal bli når man blir stor og ferdigutdannet. Da er det utrolig viktig å ha noe konkret som synliggjør viktigheten av dette mer enn bare en enkel Instagram-post, sier Laugerud.

Prioriteringer av semesteravgiften

Leder av hovedstyret til SiO, Eilif Tanberg, bekrefter overfor Universitas at SiO Karriere legger ned. Det skjer kun ett år etter at organet ble til.

Tilbud om karriereveiledning er ikke et velferdsgode, og er heller ikke lovfestet som et krav på norske utdanningsinstitusjoner

Oliwia Skowron,
leder av Velferdstinget (VT) i Oslo og Akershus

LEDER: Eilif Tanberg er leder av SiOs hovedstyre. Han kan bekrefte overfor Universitas at SiO Karriere legger ned arbeidet. **FOTO:** EMILIE HOLTET

PÅ TIDE: Oliwia Skowron er leder av Velferdstinget (VT) i Oslo og Akershus. Hun omtaler nedleggelsen av SiO Karriere som et gjennomslag.

Mai 2023 skrev Universitas om det gamle karrieresenteret drevet av SiO og Universitetet i Oslo (UiO) som etter 31 års drift sa opp elleve ansatte og stengte dørene.

Nedstengningen av det gamle karrieresenteret skjedde etter at Velferdstinget i Oslo og Akershus (VT), et organ som jobber for studenters velferdstjenester, høsten 2021 vedtok at tilbudene for karriereveiledning i Oslo var sprikende. De ønsket å forbedre tjenesten, og på den måten gjøre det mer tilgjengelig for alle studenter i Oslo, på tvers av universiteter og høyskoler.

Som en respons ble SiO Karriere til. Avdelingen ble etablert for å være et sentralisert karrieresenter utenfor en utdanningsinstitusjon. Det nye organet var ikke lenger tilknyttet UiO, og ønsket å tilby generell karriereveiledning for alle studenter tilhørende SiO, uavhengig av hvilket universitet eller høyskole de gikk på.

Nå kan det virke som at heller ikke SiO Karriere har fungert helt etter planen. En av de viktigste årsakene for dette er prioriteringen

av semesteravgiften.

– VT har gitt et tydelig signal om at de ikke ønsker at vi skal bruke semesteravgiften på dette arbeidet. Vi har forsøkt å få inn ekstern finansiering, uten å lykkes, sier Tanberg.

Som en konsekvens ser hovedstyre i SiO ingen annen utvei enn å avslutte arbeidet.

– SiO bruker semesteravgiften på en rekke andre tjenester på tvers av utdanningsinstitusjonene som f.eks helse og tannlege. Hvorfor er ikke karriere en av disse?

– For oss er det viktig å følge det signalet VT sender om at de ikke ønsker å bruke semesteravgiften på dette. Vi tror også at karrieretjenester er et arbeid som kan nyttes tettere opp til utdanningsinstitusjonene selv, sier Tanberg.

Et viktig gjennomslag

Lederen av Velferdstinget Oliwia Skowron kaller vedtaket for et gjennomslag.

– Vi er veldig kritiske til at semesteravgiften brukes til dette tilbudet, og tenker at tilbudet om kar-

riereveiledning burde ligge hos de enkelte utdanningsinstitusjonene.

En av årsakene til sin kritikk mot karrieretjenestene, er at Skowron mener dagens karrieretilbud har blitt for generelt og utilgjengelig for studentene. Det medfører at nyttebehovet for SiO Karriere ikke har vært utbredt nok, og av økonomiske årsaker

Arbeidet til SiO Karriere har gjort det mye enklere å fokusere på arbeidslivsrelevant utdanning

Tom-Daniel Laugerud, leder av studentstyret på NiH

bør da heller ikke SiO økonomisk prioritere det.

– Tilbud om karriereveiledning er ikke nødvendigvis et velferdsgode, og er heller ikke lovfestet som et krav på norske utdannings-

institusjoner. Da er det ikke SiO sin rolle å fylle det behovet.

Lederen av VT understreker til Universitas at hun ikke er kritisk til karrieretjenester i seg selv. Hun tror bare det er lettere å opprette effektive karrieretilbud som er tilpasset ulike studenter hvis det tilbys på de enkelte utdanningsinstitusjonene.

– SiO består av 27 utdanningsinstitusjoner med ulik fagbakgrunn og spesialiseringer i for eksempel kunst, teologi eller musikk. Det gjør det veldig vanskelig å tilby et felles karriereveiledningsarbeid relevant for alle studenter i Oslo, sier Skowron.

Skape et nytt alternativ

Lederen av studentstyret på NiH, Tom-Daniel Laugerud er ikke enig i premisset om at karriereveiledningsarbeid gjøres best på hver enkelt utdanningsinstitusjon.

På SiO sine nettsider kan man finne en oversikt over hvilke uni-

versiteter og høyskoler som tilbyr karriereveiledning for sine egne studenter. Der listes kun 5 av 27 medlemsinstitusjoner av SiO opp.

For Laugerud er det tydelig at flere mindre høyskoler i Oslo hverken har kapasitet eller økonomi til å drive eget karriereveiledningsarbeid. Å legge ned SiO sitt organ gjør det derfor mer utfordrende å sette arbeidsrelevant erfaring på agendaen.

– Å legge ned SiO Karriere vil gjøre det vanskeligere å opprettholde et godt tilbud for karriereveiledning til studenter i Oslo. Da risikerer vi å gå tilbake til det samme gamle, hvor karriereveiledning blir nedprioritert i møte med andre prioriteringer.

Det vil ifølge Laugerud ha helt konkrete negative konsekvenser.

– Jeg tror dessverre ikke kvaliteten blir den samme for den enkelte student hvis man legger hele ansvaret over på små utdanningsinstitusjoner alene, sammenlignet med et tverrfaglig tilbud med fulltidsressurser, avslutter han.

Fikk veggedyr i innflytningsgave

Panikken sprer seg på Blindern Studenthus etter at enkelte beboere har fått bekreftet veggdyrsmitte i leiligheten sin. Masterstudent og beboer Thea Jonette Reinfjell mener SiO burde ta mer ansvar.

PÅ FLYTTEFOT: Edvard Mortensholm har måttet pakke ned alle tingene sine bare noen uker etter han først pakket de ut. Alt skal frysebehandles før han får flytte inn igjen.

Veggedyr

Tekst Frida A. Hagen
Foto Sigrid Ewing

Torsdagen etter fadderuka kommer det et anonymt innlegg i Facebook-gruppa: «It's official! Det er veggedyr i leiligheten».

De neste dagene strømmer det inn med innlegg og kommentarer. «Hvilken etasje?», er det en som spør. «Høres frekt ut, men veggedyr er IKKE noe vi vil ha spredt videre», kommenterer en annen. Det blir laget oversikter for å kartlegge hvilke vaskemaskiner som har vært i bruk av leieboere med veg-

gedyr, og hvilke beboere som burde være på vakt.

Og med det sprer det seg panikk på Blindern Studenthus.

Nyinnflyttet

Psykologistudent Edvard Mortensholm og samboeren flyttet inn i parbolig på Blindern studenthus i høst. Etter kort tid begynte de å våkne med merkelige insektbitt. Mortensholm kontaktet Studentsamskipnaden SiO og det ble gjennomført skadedyrkontroll. Dermed ble det bekreftet: Studentboligen de hadde flyttet inn i hadde veggedyr.

– Vi fikk egentlig bekreftet på kontrollen at

det allerede var veggedyr i boligen da vi flyttet inn, forteller Mortensholm.

Han bestemte seg derfor for å informere

Jeg er veldig glad for at vi bor i studentbolig når vi fikk det her

Edvard Mortensholm, bachelorstudent ved psykologi

de andre beboerne på studenthuset, i tilfelle hans bolig ikke var den eneste med krypdyr i veggene. Han postet et innlegg i Facebook-gruppa til Blindern Studenthus, som er drevet av beboerne.

– Det er viktig med tanke på å stoppe spredning. Når man bor sammen med så mange mennesker, er det viktig at flere er på vakt, sier Mortensholm.

Når Universitas møter Mortensholm, er hele leiligheten hans pakket ned i esker. Alt skal frysebehandles, og selve leiligheten må steames. De skal dessuten bruke gift som skal forhindre at veggedyrene kommer tilbake igjen.

SKITTENTØY-SKREKKEN: Reinfjell forteller at flere på studenthuset har blitt engstelige for å bruke vaskeriet i frykt for veggedyrsmitte.

ETTERLYST: Thea Jonette Reinfjell mener SiO burde komme på banen. Hun etterlyser bedre informasjon for å dempe panikken på studenthuset.

Mortensholm og samboeren har fått midlertidig bolig på Bjølsen mens leiligheten behandles. Reiseveien til universitetet blir altså ganske mye lengre i en uke, men det bryr ikke Mortensholm seg noe særlig om.

– Heller det enn å sove med veggedyr, sier han.

– Kjemperart

En av leieboerne som så Mortensholms innlegg på Facebook er Thea Jonette Reinfjell. Hun bor i samme bygg som Mortensholm, men har ikke funnet veggedyr i boligen.

Reinfjell bekrefter at det eksploderte med spørsmål i gruppa etter det begynte å komme innlegg om veggedyrsmitte.

– Da tenkte jeg at det er kjemperart at SiO ikke har kommet på banen og sendt ut en e-post med info, sier hun.

Reinfjell savner informasjon om at det har blitt funnet veggedyr i studenthuset, og om hvilke tegn man som leieboer bør se etter. Blindern studenthus består av totalt 357 boligenheter, og Reinfjell bemerker at det er umulig å vite om alle beboerne på studenthuset er med i Facebook-gruppa.

– Det kan være noen som bor med veggedyr uten å vite det, påpeker hun.

– Må melde fra

Universitas har vært i kontakt med SiO i forbindelse med denne saken. Kort tid et-

ter at vi først tok kontakt for et intervju, sendte SiO ut en felles e-post med generell informasjon om veggedyr til leieboerne på Blindern Studenthus.

Universitas har fått lese e-posten, hvor det står at det er boliger med mistanke om veggedyr på studenthuset. Dette til tross for at det i en av leilighetene er bekreftet veggedyrsmitte, noe også SiO bekrefter til Universitas.

Hvis dette pågår over lengre tid, tror jeg det kan gå ut over psyken til folk

Thea Jonette Reinfjell, masterstudent ved medier og kommunikasjon

På spørsmål om kommunikasjonen til resten av studenthuset svarer boligdirektør Henrik Graarud i en e-post:

«Vi har forståelse for at noen kan bli bekymret når de hører om veggedyr. Vi kan likevel betrygge med at vi har gode rutiner for å håndtere slike tilfeller, og at alle som kan være berørt blir informert».

Han skriver videre at det blir utført na-

bosjekk, og at naboer som kan være berørt blir informert.

«Det viktigste budskapet mitt til studentene er å melde fra om de oppdager noe i leilighetene sine», skriver Graarud.

Engstelige

Dagene etter at det ble bekreftet veggedyr i studenthuset har vært en påkjennelse for leieboerne. Thea Jonette Reinfjell forteller om en venninne hun har i studenthuset som har insektsfobi og som engster seg for veggedyrsmitte. Noen leieboere har satt møblene sine midt i rommet i håp om å forhindre smitten.

Reinfjell har også selv kjent engstelsen på kroppen.

– Jeg ligger her på kvelden og tenker på det. Jeg tenker på om det er veggedyr i boligen min, og om jeg har sjekket senga mi godt nok, forteller hun.

Spesielt vaskerommet på studenthuset har blitt tema blant leieboerne. Flere er redde for at veggedyrene kan smitte gjennom vaskemaskinene. Reinfjell forsøkte å foreslå for SiO at de kunne stenge vaskeriet i en time og kjøre kokvask på alle maskinene, men er ikke kjent med om dette faktisk ble gjort.

– Det er ikke akkurat deilig å vaske klær i det vaskerommet fra før.

Reinfjell håper hele skadedyr-situasjonen blir ferdig så fort som mulig, og at man

får behandlet alle boligene som er rammet.

– Hvis dette pågår over lengre tid, tror jeg det kan gå ut over psyken til folk. Det er jo mentalt belastende å tenke på at dyr er i senga di, sier hun. Likevel er hun ikke overbevist om at stresset skal ta slutt helt enda.

– Jeg tviler på at vi kommer til å få beskjed av SiO når det hele er over.

Tar regninga

Når Universitas forlater leiligheten til Edvard Mortensholm, skal han til byen for å kjøpe seg nye sko, for alle skoene hans skal til behandling. På badet henger det også en pose med helt nye klær som han og samboeren skal bruke mens de andre klærne deres hastebehandles.

Det er med andre ord belastende å få veggedyr, og kanskje ikke uten grunn at de andre leieboerne er så redde for å få det selv. Tross panikken på studenthuset, vil Mortensholm understreke at han har vært fornøyd med hvordan SiO håndterte situasjonen. Han forteller at de reagerte raskt da det først oppsto mistanke om veggedyr, og at de har hjulpet masse etter at det ble bekreftet. Det er også SiO som har tatt regningen for all skadedyrutrydding i studentboligen.

– Jeg er veldig glad for at vi bor i studentbolig når vi fikk det her, sier Mortensholm.

HANDLEKRAFTIG: Studentene ved Politihøgskolen ønsker seg mer action og mindre teori.

FOTO: PRIVAT

Setter patruljering over pugging

Ny forskning viser at politistudentene ved Politihøgskolen mener det er for mye teori og for lite praksis i utdanningsløpet.

Politihøgskolen

Tekst Emil Olai Danielsen

Sosiolog og førsteamanuensis ved Politihøgskolen Pål Winnæss er mannen bak forskningen. I sin doktorgradsavhandling har han sett nærmere på politistudentenes forhold til utdanningen ved Politihøgskolen (PHS).

Han konkluderer med at studentene i liten grad drives av å ta akademiske og teoretisk rettede fag, og at de ønsker mer praktisk undervisning. Det er adrenalin og action som motiverer dem, ikke *all-nighters* på lesesalen.

Vekk fra kontorpulten

Avhandlingen er i tråd med en tidligere studie fra 2015, hvor forskerne, deriblant Winnæss, kom fram til at akademikerbarna blant politistudentene var i mindretall. Under halvparten av studentene hadde foreldre med høyere utdanning, noe som sto stikk i strid med foregående forskning.

– Funnene våre om foreldrenes utdanningsnivå og studentenes motiv for å bli politi henger sammen. Politistudenter ønsker blant annet å jobbe praktisk, og ser på kontorjobber som kjedelige, sa Winnæss den gang til forskning.no.

Som en del av sin doktorgradsavhandling fulgte forskeren 30 studenter gjennom tre år på Politihøgskolen. Flere studenter

uttrykte at enkelte fag var for teoretiske, og at mer operativ trening ville være mer relevant i arbeidslivet. Winnæss observerte også en tydelig kroppskultur på PHS. Det viser seg at politistudentene er mer interessert i å pumpe jern enn å fylle kladdebøker. I et nyere intervju med Universitetet i Oslo (UiO), forteller Winnæss også at ønsket om praktisk undervisning kommer av forventningene studentene har til politirollen.

– Det handler ikke om at studentene ikke forstår. De forstår. Men å bli politi handler for studentene mer om å komme i fysisk krevende situasjoner der noen må trå til for å redde liv. Og noen, det er dem, sier forskeren.

Strider mot hverandre

Leder i Politiets Fellesforbunds lokallag for studenter ved Politihøgskolen Alexander Stokkedal kjenner seg delvis igjen i funnene til Winnæss.

– Det vil alltid være en strid mellom det å ha praktisk undervisning og teoretisk undervisning, spesielt innenfor et yrke som politiet, hvor man skal utøve teorien praktisk, sier Stokkedal.

Han mener også at det er viktig med et teoretisk fundament. Allikevel skjønner han at det er mange som reagerer, spesielt under første året, hvor man har i overkant mye teoretisk undervisning.

– Jeg ville nok ikke sagt at folk opplever at det er for mye teori, men heller at det burde vært mer praktisk undervisning i til-

legg. Jeg tror folk opplever et behov for mer teknikktraining, arrestasjonsteknikk, mer case-relaterte øvelser og mer praktisk trening i etterforskningsteknikk.

Etikk eller arrestasjonsteknikk

– Så det handler ikke om for mye teori, men mangel på praktisk undervisning?

– Ja, studenter har behov for mer praktisk undervisning enn det som er tilrettelagt. Allikevel har vi et helt år i praksis, og da får man jo ti måneder med erfaring. Selvfølgelig, skole og eksamen følger med, men man får brukt teorien «hands-on» i veldig stor grad.

Stokkedal mener at utdanningen er lagt opp på en god måte, selv om studenter til

Politistudenter ønsker å jobbe praktisk, og ser på kontorjobber som kjedelige

tider opplever mangel på praktisk trening. Hvis han skulle gjort plass til mer praksis i utdanningsløpet, vet han hvilke teoretiske fag han hadde kuttet i.

– Vi bruker en del tid i utdanninga på samfunnsfag og etikk. Det er viktig at politiutdanningen omfatter et større bilde av samfunnet, men min opplevelse har vært at den biten kunne vært redusert.

Han sier også at eksempelvis arrestasjonsteknikk, hvor man i løpet av første året har nitten dobbeltimer, er et fag som kan utvides. Det kreves ikke spesielt mange flere

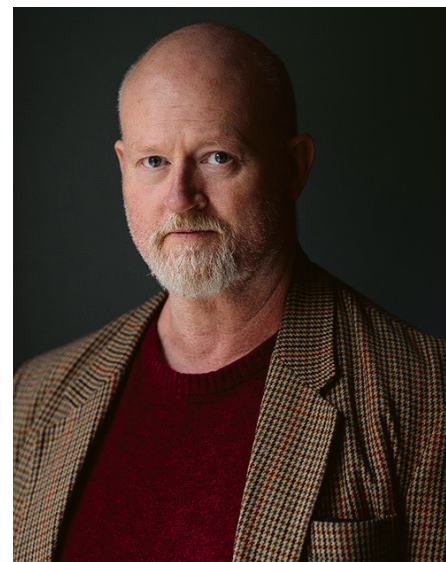

FOTO: DIDRIK LINNERNUD ARNESEN

FUNN: Pål Winnæss' forskning viser at en lavere andel Politistudenter enn tidligere antatt har foreldre med akademisk bakgrunn.

undervisningstimer for å øke utbyttet.

Forsiktige med kritikk

I forkant av intervjuet med Stokkedal var Universitas i kontakt med flere studenter ved Politihøgskolen i Oslo. Ingen av dem ville stille til intervju.

Stokkedal syns ikke at dette er særlig sjokkerende.

– Nei, jeg blir ikke så overrasket. Det er noe med at man ikke ønsker å fremstå som en person som er veldig kritisk til utdanningen eller yrket. Det å si at noe er dårlig, kan tolkes som at man mener at utdanningen ikke er god nok, men det er overhodet ikke det jeg påstår, sier han og legger til:

– Jeg tror heller ikke Winnæss påstår det med sin forskning, men vi må hele veien søke å forbedre utdanningen.

Ytringsfrihet er ikke viktig, for det har vi mer enn nok av i Norge ...

... mener kanskje noen. Men hvis du også interesser deg for temaet, kan du søke masterstipend hos Fritt Ord. Handler masteroppgaven eller masterprosjektet ditt om ytringsfrihet, samfunnsdebatt eller journalistikk, kan det være lurt å klikke seg inn på www.frittord.no

Søknadsfristen for studieåret 2024/2025 er
13. september.

Kurs mot klimaangst

Grønt kontor ved UiO arrangerer denne høsten samtaler for unge som er pessimistiske for fremtiden. – Et sted der klimauro kan gjøres om til en følelse av fellesskap, mener prosjektkoordinator.

Klima og mental helse

Tekst Sofus Crispin Lund Ramos
Foto Stine Hovland Moldfjell

En ung optimist i våre dager kan man lete lenge etter. I høst rapporterte Khrono at ni av ti ungdommer anser seg selv som pessimist, og over halvparten av ungdommene fra undersøkelsen er bekymret for klima. Samtidig viser undersøkelser fra Opinions Ung at engasjementet for klima har minket den siste tiden.

Denne uroen vil Thomas Larsen Otterdal gjøre noe med. Otterdal er en femteårs student på psykologutdanning ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU,) og har selv kjent på klimauroen. Han er i tillegg medlem i Klimautvalget i Norsk Psykologiforening, og har sammen med psykologene Niklas Dorian Linder og Ingvild Warholm startet natursamtalene i

Det er jo alltid verdt å prøve

Christine Kappatou, stipendiat ved UiO

Trondheim. I tillegg samarbeider de med Grønt Kontor i Oslo for natursamtalene der. Til nå har de bare et par stykker som har meldt seg på, men Otterdal håper flere vil melde seg.

– Vi vil lage et rom der det går an å ikke snakke om løsninger hele tiden, men der man kan samles om uroen mange kjenner på. Vi vet at de som engasjerer seg i aktivisme ofte kan legge hardt press på seg selv, og at noen kan bli utbrente, sier Otterdal.

Otterdal presiserer likevel at tilbudet ikke bare er for aktivister.

– Alle som føler på en uro er hjertelig velkomne, og det er fint om vi får både folk som er engasjerte i klima og folk som bare kjenner uroen i hverdagen, sier han.

En rasjonell reaksjon

– Dette er en tid der det også er lov å ikke føle på håp. Det er så mye kaos og galskap som skjer, så det er jo ikke rart, sier Otterdal, medlem i Klimautvalget i Norsk Psykologiforening.

Prosjektkoordinator Holly Benna ved Grønt Kontor på UiO er enig i dette. Benna ser ikke på de negative følelsene knyttet til klimaendringene og uretten i verden som sykelige. Tvert imot er de helt naturlige, forklarer hun. Men det utelukker ikke muligheten for

å ivareta en god mental helse.

– Et av de største temaene i samtale vil være at følelsene er en rasjonell reaksjon på slik verden er i dag. I samtale vil det legges vekt på å ta vare på seg selv med ulike mestringsstrategier, og forholdet mellom følelser og ansvar, sier Benna.

– Men må man ikke ofre litt for klimaet? Hvordan balanserer dere dette med mental helse?

– I natursamtalene er det mindre fokus på materielle goder vi må avse, men heller følelser rundt det at andres og eget liv endres i møte med klimaendringene. Tross alt er ikke dette bare et individuelt problem, men et globalt og komplekst problem, forklarer hun.

Skogbrann i hjembyen

Kappatou er stipendiat ved seksjon for meteorologi og oseanografi ved Universitetet i Oslo (UiO), og forsker blant annet på klimaendringer.

– Jeg er ikke veldig optimistisk for fremtiden. Kanskje man kan si at jeg er optimistisk for naturens fremtid, men ikke for menneskenes, sier hun.

Stipendiaten er ikke bare kjent med klimaendringene fra forskerstillingen, men har også opplevd påvirkningen deres selv. Skogbrannene ved hjembyen Athen i Hellas har satt spor.

– En venn viste meg bilder han hadde tatt av brannene som var vis-à-vis Athens kyst. Skogbranner kan blant annet forårsakes av høye temperaturer, som ved klimaendringer. For meg er det som et symbol på at vi som samfunn ikke klarer å nå selv kortsiktige mål, mener Kappatou.

Selv om Kappatou er pessimist, lar hun ikke negativiteten gjøre henne passiv. I forskningen og hverdagen finner hun små ting som holder motet oppe.

– Jeg føler at selv om man er pessimistisk, må man gjøre det man kan for å stanse klimaendringene. Man kan være negativ til mye i livet, men om man gir opp og ikke gjør noen ting, har man mindre sjans til å bli kvitt pessimismen.

– Hva synes du om initiativet til Grønt Kontor?

– Jeg vet jo ikke om de kommer til å ha en reell påvirkning på noe, men det er jo alltid verdt å prøve.

Intense følelser

Prosjektkoordinator Holly Benna mener at å konstant kjenne på uro kan føre til en følelse av avmakt og ensomhet. Det er nettopp dette Benna vil endre på.

– Å finne andre i samme situa-

OPTIMISTISK: Holly Benna mener at å bearbeide klimauroen kan føre til å bekjempe avmakt.

sjon er noe av det som har gitt meg håp, og som fikk meg til å skjønne at endring var mulig, sier prosjektkoordinatoren i Grønt Kontor.

– Ved å samle folk som kjenner på samme, intense følelser knyttet til klimaendringene er håpet at deltakerne vil finne et fel-

politisk, meddeler hun.

For Thomas Larsen Otterdal som arrangerer natursamtalene i Trondheim, ligger fokuset mer på selvaretakelse enn håp.

– Det er fint om gruppen klarer å gi deltakerne håp, men vi får vente og se hva gruppen trenger. Vi vil at gruppen skal formes av deltakerne, og er mottakelig for alt av innspill, avslutter Otterdal.

Å finne andre i samme situasjon, er noe av det som har gitt meg håp

Holly Benna, prosjektkoordinator hos Grønt Kontor ved UiO

Hun tror også at natursamtalene kan inspirere til politisk handling.

lesskap med likesinnede. Det er jo viktig for å kunne engasjere seg

Klimasamtalene ved Grønt Kontor har oppstart 5. september.

universitas@universitas.no

Kongen er søt, men vil studentene ha ham?

FOTO: JØRGEN GOMNES

Til helgen er det duket for prinsessebryllup i Geiranger. Samtidig meldes det om at mange har fått et mer negativt syn på kongehuset de siste årene. Universitas tar tempen på studentenes bryllupsfeber.

Monarki

Tekst Sunniva M. Roligheten
Foto Stine Hovland Moldfjell

Lørdag 31. august gifter prinsesse Märtha Louise og Durek Verrett seg. Samme uke som prinsessebryllupet går av stabelen, meldte NRK om at støtten til monarkiet har falt fra 81 prosent til 68 prosent siden 2017. Nesten fire av ti nordmenn har fått et mer negativt syn på monarkiet. Årsakene knyttes til prinsesse Märtha Louise, Durek Verrett og Marius Borg Høiby, kongefamiliens sorte får.

Til NRK forteller Eva Grinde fra Dagens Næringsliv at vi ikke nødvendigvis ser slutten på monarkiet. Universitas tråler likevel Oslo for å finne ut om studentene her tror monarkiet overlever studietida deres.

Skulle gjerne vært invitert

Utenfor Det utdanningsvitenskapelige fakultet på Universitetet i Oslo (UiO) møter vi Nora Marie Nilsen (23). Hun sjonglerer master i spesialpedagogikk med et årsstudium på Oslomet, men har tid til å ta en kort prat om det kommende prinsessebryllupet.

– Åja, ikke mitt prinsessebryllup?

Det tar et øyeblikk før hun kobler at det er bryllupet mellom prinsesse Märtha Louise og Durek Verrett det er snakk om. Selv om hun ikke tenker særlig mye på bryllupet, eller aktivt oppsøker informasjon om det, er det noe som stadig vekker dukker opp i media. Hadde hun blitt invitert i bryllupet ville hun helt klart takket ja.

– Bryllup er gøy, og jeg liker å pynte meg, sier hun.

Hverken nyhetsoppslagene om det kommende bryllupet eller taltalen mot Marius Høiby, har gitt henne noe dårligere inntrykk av kongefamilien.

– Jeg tenkte jo ikke akkurat at de var noen guder før dette heller. Det viser jo bare at de er mennesker.

Hun trekker fram at noen har uttalt at det er synd på Marius Høiby, ettersom han selv ikke har valgt å bli en offentlig person. Selv synes Nilsen mer synd på voldsofrene. Dersom hun var nødt til å ha en voldelig partner for å bli invitert i bryllupet, ville hun derimot takket pent nei.

– Så gira er jeg ikke, konstaterer hun.

For mye oppmerksomhet

Marcus Moe (22) studerer kultur og kommunikasjon på UiO, og har også fått med seg sakene om både Durek Verret og Marius Høiby.

– Monarkiet har ingen sentimentalverdi for meg. Men de koster alt for mye penger, så jeg stiller meg kritisk til hva de gjør, sier han.

Selv beskriver han kongen som en litt koselig figur.

– Jeg er glad i kongen. Han er jo søt, sier Moe.

Han påpeker at kongen ikke er på ferie når han reiser rundt. Han jobber for eksempel med å opprettholde relasjonen til andre kongefamilier.

– Jeg ville ikke grått om kongen døde. Kanskje om staten betalte meg, som sånn Nord Korea-oppbygg, sier Moe.

Han synes at prinsessebryllupet får alt for mye oppmerksomhet, og ville ikke dratt selv om han ble invitert. Han antar at monarkiet overlever studietida hans, og mye lengre enn det også, men de er dyre i drift. I tillegg påpeker han at det er problematisk når folk har en maktposisjon uten selv å ha jobbet for det.

– Det er dumt når folk som ikke har noen profesjonell årsak til å ha diplomatpass, skal ha det fordi en forelder tilfeldigvis er en del av kongefamilien, avslutter han.

Får støtte ved BI

I kantina på BI finner vi Thomas Blomstrøm (18) som studerer markedsføring og Matteo Janssen (18), som studerer økonomi og

administrasjon. Blomstrøm synes monarkiet er *nice*.

– De er gode representanter, sier han.

Janssen sier seg enig.
– De er gode forbilder. Jeg er stolt av dem, sier han.

Jeg ville ikke grått om kongen døde

Marcus Moe, student ved kultur og kommunikasjon på UiO

For de to studentene er det viktig å påpeke at kongefamilien også er mennesker. De synes synd på Harald og gjengen hans som må *deale* med mye greier på grunn av Märtha Louise og Durek Verrett. Men noe støtte til brudeparet er det likevel å hente fra de to studentene:

– Kjærlighet er kjærlighet. Folk må få lov å bli glad i hvem de vil, påpeker Blomstrøm.

Men selv om de to liker kongefamilien, kommer de ikke til å følge med på bryllupet.

– Går det en fotballkamp eller noe, ser jeg heller på det, sier Blomstrøm.

Han bryr seg ikke så fælt om å bli invitert heller, i stor kontrast til kameraten:

– Det er bra *flex* da. Det ser bra ut på CV-en å ha vært i prinsessebryllup, mener Janssen.

Når det kommer til Høibysaken begynner Janssen å google, før kameraten avbryter ham med en kjapp oppdatering om pågripelsen og taltalen av sønnen til Mette Marit.

– Det han har gjort er dumt, men kongefamilien bør ikke ta noen skade på grunn av det. Kongen, dronninga og Haakon jobber dag og natt for at vi skal ha det bra og for at Norge skal se best mulig ut, sier Blomstrøm.

Han foreslår å prøve båndtvang om ingenting annet funker. Janssen tror ikke kongefamilien må gå av før de utøver direkte maktmisbruk.

Skal monarkiet legges ned?

På Kunsthøgskolen i Oslo tar det tid før vi finner noen som gjør noe mer enn å trekke på skuldrene når vi spør om de gleder seg til prinsessebryllupet. Til slutt får vi følge Sofia Brox (23) gjennom keramikkerstedene, der hun holder på med studiene i materialbasert kunst.

Hun har hverken fulgt med på prinsessebryllupet eller saken om Marius Høiby.

– Jeg var på standup, og da nevnte de at det var en eller annen sak med ham, sier Brox.

Hun vil ikke si at hun er så interessert i monarkiet, og medioppslagene har heller ikke påvirket holdningen hennes. På spørsmålet om monarkiet kommer til å overleve studietida hennes, påpeker hun at noen er evige studenter. Selv har hun ingen

De er gode forbilder. Jeg er stolt av dem

Matteo Janssen, student ved økonomi og administrasjon på BI

planer om å studere for alltid, og antar derfor at monarkiet vil vare såpass lenge i hvert fall.

– Er det snakk om at det skal legges ned? spør hun.

Hun synes kongefamilien gjør mye rart, men tror likevel disse sakene kommer til å forsvinne.

– Nei, de er jo mennesker da. Mennesker gjør ting, påpeker Brox.

universitas@universitas.no

SOFIA BROX (23)

MARCUS MOE (22)

MATTEO JANSSEN (18)

THOMAS BLOMSTRØM (18)

NORA MARIE NILSEN (23)

Studentdemokrati for *dummies*

Hva er Velferdstinget og hvilken makt har studentparlamentene? Gjør NSO noe mer enn å bare rope «mer studiestøtte»? Universitas guider deg gjennom den forvirrende labyrinthen kalt studentdemokrati.

Studentdemokrati

Tekst: Ada Louise Andreassen
Foto: Emilie Holtet

– Parlamentet skal jo representere studentenes meninger. Når jeg går ut og snakker, sier jeg at dette er det studentene ved UiO mener.

Det forteller den nybakte lederen for Studentparlamentet, Sondre Matthias Klungland. Sammen med parlamentets arbeidsutvalg jobber Klungland fulltid for å få gjennomført Studentparlamentets politikk. Politikken er vedtatt av parlamentets medlemmer, på vegne av alle studentene ved Universitetet i Oslo (UiO).

NSO møter opp på Stortinget. Så kan de lokale fokusere på nettopp det lokale

Kaja Ingdal Hovdenak, leder i NSO

– Universitetet må ta hensyn til oss

Klungland ble for sommeren valgt inn av Studentparlamentets medlemmer, som igjen er valgt av studentene på UiO. Hvordan studentdemokratiene er organisert, varierer fra institusjon til institusjon. Hos Studentparlamentet ved Oslomet stiller representanter fra hvert fakultet til personvalg, mens man ved UiO opererer med lister. Hver liste er dannet av studenter som har gått sammen om en felles politikk.

Jo flere stemmer en liste får til valget, desto flere fra listen får seter i Studentparlamentet. UiO sitt parlament har 34 seter. 26 av dem går til listene, og åtte av dem representerer studentutvalgene på de ulike fakultetene.

Seks representanter fra listene blir stemt frem av parlamentet til å sitte i Arbeidsutvalget (AU). Klungland leder AU, som har som oppgave å få gjennomført politikken parlamentet vedtar.

Utvalget jobber med dialog med ulike organer på universitetet: Både fakulteter og ledelsen. Møter med rektoratet har de jevnlig, men for å få fortgang i sakene, er det ofte møter med dekan og studentutvalg som gjelder.

– Har dere egentlig noen reell makt?

– Vi har ikke noe utøvende makt. Den mest formelle makten vi har er representasjonen vår i Universitetsstyret. Der har vi to representanter fra Studentparlamentet.

Den nybakte lederen påstår likevel at innflytelsen til parlamentet er stor.

– Våre uttalelser betyr mye. Hvis vi går hardt

ut om noe vi er uenige i, blir det et renommeproblem for universitetet. Så de må ta hensyn til oss.

Velferdsting for alle tilknyttet SiO

Studentdemokratiene påvirker ikke bare på institusjonsnivå. Hvert år sender studentparlamentene representanter til Velferdstinget i Oslo og Akershus, også forkortet til VT. Velferdstinget er en interesseorganisasjon der de ni største utdanningsinstitusjonene har representanter med stemmerett, mens de mindre har tale- og møterett. Antall representanter avhenger av størrelsen på institusjonen.

– Vi dekker alt som foregår utenfor lesesalen, fra kollektivtrafikk til studenthelse, forteller Olivia Skowron, leder for Velferdstinget i Oslo og Akershus.

Velferdstinget representerer 77.000 studenter ved 27 forskjellige institusjoner.

– Sammen skaper vi en felles front for alle Oslo-studenter.

Ifølge Skowron har Velferdstinget stor innflytelse på Studentsamskipnaden SiO, som har som oppgave å ivareta Oslo-studenters velferd. Velferdstinget er med på å fordele midlene fra semesteravgiften, som alle studenter tilknyttet SiO betaler hvert halvår. Velferdstinget har blant annet fått gjennom SiOs tilbud om sovesaler.

SiOs hovedstyre, som blant annet bestemmer hvilke tilbud samskipnaden skal ha, består av ti medlemmer, hvorav fem av dem er studenter valgt av Velferdstinget. Styreleder Eilif Tanberg har dobbeltstemme, noe som gir studentene flertall.

– SiO er ikke bundet til vår politikk, men de skal etterstrebe den. Vi pusher på at vår politikk skal få gjennomslag i hovedstyret.

Det er ikke bare SiO som får kjørt seg. Gjennom lobbying opp mot byrådet har Velferdstinget blant annet fått innført en studentstrategi, som skal kartlegge tiltak for Oslos studenter.

– Studentmeldingen er det vi som har fått gjennomslag for, forteller Skowron stolt.

NSO jobber for alle studenter

Politikk som omhandler hele Norges studentmasse, er det Norsk Studentorganisasjon (NSO) som tar seg av. NSO representerer 270.000 studenter over hele Norge. Organisasjonen består av 34 medlemslag som er studentdemokratiene til de forskjellige utdanningsinstitusjonene.

Når jeg går ut og snakker, sier jeg at dette er det studentene ved UiO mener

Sondre Matthias Klungland, leder for Studentparlamentet ved UiO

Arbeidsutvalget jobber fulltid med å få gjennomføre NSOs politikk. Lederen for NSO, Kaja Ingdal Hovdenak, beskriver NSO som en avlastning for studentparlamentene ved institusjonene.

– NSO møter opp på Stortinget. Så de lokale kan fokusere på nettopp det lokale, sier hun.

Ifølge Hovdenak ligger mye av arbeidet til NSO i statsbudsjettet. I år legges det endelige budsjettet frem den 7. oktober. Frem til da er det

SiO er ikke bundet til vår politikk, men de skal etterstrebe den

Olivia Skowron, leder i Velferdstinget Oslo og Akershus

politisk påvirkning som er på agendaen.

– Det gjelder å være på riktig sted til riktig tid, sier Hovdenak.

– Hva har vært de største seirene for NSO?

– Det må være elleve måneders studiestøtte for studenter, økt studiestøtte de siste to årene og studentombud for alle institusjoner i landet.

Vil ha større deltagelse

Ved årets valg til Studentparlamentet ved UiO lå oppslutningen på 12,59 prosent. Selv om det er en økende trend fra tidligere år, mener parlamentsleder Klungland at tallene må opp.

– Hele mandatet vårt ligger jo i valgdeltakelsen. Parlamentet skal representere studentenes meninger, sier han.

Dermed er oppfordringen til studentene klar:

– Hvis du ønsker å påvirke, er det Studentparlamentet du skal bruke. Vi har muligheten til å forme UiO ganske så grundig etter politikken vi vedtar, sier Klungland.

Klungland mangler ikke eksempler på saker de har fått gjennomslag for. Alt fra «Mine Studier» på app, til å opprette studentombud.

– Også digitalisering av eksamen. Nå er det jo et spørsmål om man skal ta noen skritt tilbake på grunn av KI, så der vil vi involvere oss og representere studentstemmen, sier han.

Ifølge Klungland spilte også parlamentet en viktig rolle i beslutningen om å få de palestinske medisinstudentene inn til Norge.

– Jeg var aktiv og uttalte meg på vegne av parlamentet. Det er vanskelig å måle hvor mye det påvirket, men det endte jo med at statsministeren overstyrte UDIs vedtak. Jeg tror helt klart Studentparlamentet spilte en rolle i det.

universitas@universitas.no

EILIF TANBERG,
leder av SiO sitt hovedstyre

KAJA INGDAL HOVDENAK
leder i NSO

FOTO: SKJALG BOHMER VOLD

OLWIA SKOWRON
leder i Velferdstinget Oslo og Akershus

FOTO: SINDRE DESCHINGTON

SONDRE MATTHIAS KLUNGLAND
leder for Studentparlamentet ved UiO

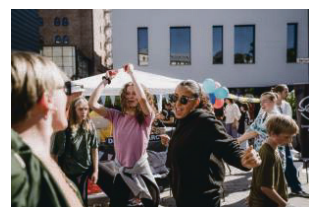
AKTIVITETER

SPILL, LØS OG SPAR!
-20% STUDENTRABATT

5 UNIKE ESCAPE SPILL

KINGDOM
OF ESCAPE ROOMS

DANS

Subsdans er Norges fremste og største dansestudio med fokus på Streetdance. Vi er lokalisert på Grünerløkka og har dansekurs for alle typer mennesker i alle aldre. Kursstart i uke 35 og 10% studentrabatt!

Vil du lære å danse?

På Subsdans kan du lære streetdancestiler som Hiphop, Breakdance, Dancehall, Vogue, House, Popping, Afro fusion, Locking og Waacking.

WWW.SUBSDANS.NO

TangoPunkte tilbyr tangokurs ved siden av Majorstuen T-bane og har spesialtilbud for unge mellom 15-25 år.

Kurset starter 5. september. Totalt 8 uker. Klasse og practica.

Pris for Ung(mellom 15-25år): 800 NOK/per eller 1300 NOK/par. Bonus for de som fant denne artikkelen: de første 2 unge parene (mellom 15-25 år) som følger TangoPunkte på Instagram og sender DM, får en spesialpris på kurset: 1000 NOK/par. Info:

tangopunkte.com
FB: TangoPunkte
Ins: Tango Punte

GODE TILBUD FOR STUDENTER I OSLO

Tilbudsguiden

AVIS

Pen sum for studenter:

MORGENBLADET
10 uker for 10 kroner
Deretter 50% studentrabatt

Bestill på morgenbladet.no/student

Da Dagsavisen

Få 50% studentrabatt på Dagsavisen!

Bestill her:
abonnement.dagsavisen.no/student

dagsavisen@mediacconnect.no
Tlf: 22 99 80 00
www.dagsavisen.no

KINO

KULTUR

Oslos mest spennende konsertprogram med jazz, improvisasjon og musikk som ikke ligner annet

Studentpriser
Uhørt! med gratis inngang

nasjonaljazzscene.no

PSYKOLOG

StudentPsykologen
Spesialisert på studenter siden 2014

Hos oss kan du få hjelp til:

- Dårlig selvfølelse
- Sosial angst
- Depresjon
- Prokrastinering
- Eksamensangst
- Ensomhet
- Og det meste annet.

Studentpris kr. 1150
Ingen ventetid

StudentPsykologen.no

LYD- OG LYSUTLEIE

Skal du ha fest?

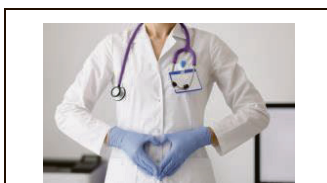
Utleie av:
- Lyd
- Lys
- Aktivitetsleker
- ute/innekino
- Sceneteknisk
- Silent Disco

10% Student rabatt

DJ BOOKING NORGE AS
www.djb.no

Alt av artister og underholdere

GYNEKOLOG

Majorstua kvinneklinikk

Gynekologisk undersøkelse og celleprøve
Studentpris kr. 1.050,-

Gynekolog sentralt på Majorstuen. Du får raskt time hos gynekolog, og du trenger ikke henvisning. Enkel timebestilling på nett og ingen ekstra gebyr for timer på kveld og i helger.

Velkommen til en hyggelig og profesjonell time.

Bestill time på majorstuaqvinneklinikk.no

KLATREPARK

GNEIS LILLEAKER KLATRESENTER

Studentfredager

50% rabatt
for studenter
på drop-in og leie av utstyr
Gyldig til og med 31.10.24

Besøk oss på:
www.gneislilleaker.no
[@ gneislilleaker](https://www.instagram.com/gneislilleaker)

TRENING

STUDENT PÅ MYRENS

Spill squash og tren så mye du vil hos Myrens Treningssenter på Torshov!

Trening i studio og gruppetimer: Fra 499,-
Trening i studio, gruppetimer og squash: Fra 599,-
Drop-in squash: Fra 135,-

Hjertelig velkommen!

For mer info / spørsmål, kontakt oss gjerne på post@myrens.no

Myrens Verksted 24C, 0473 Oslo | Tlf: 22 22 67 67 | myrens.no

TILBUDSGUIDEN

**DETTE BØR DU
HA HJEMME:**

- Løk
- Hvitløk
- Blomkål
- Ansjos-fileter
- Store poser ris/pasta/
- Poteter
- Frosne grønnsaker
- Frossen fisk/kylling
- Stor flaske soyasaus
(eller annen saus)
- Parmesan/valgfri ost

**OPPSKRIFT PÅ
IMPONERENDE
BUDSJETT-RETT:**

1 pose pasta
 100 g smør
 100 g parmesan revet
 grovt
 1/2 - 1 blomkålhode (av-
 hengig av størrelse)
 4 fedd hvitløk
 8 -10 ansjosfilet (de mest
 salte man finner!)
 100 g persille

Kok pasta i godt saltet vann. I en ny gryte, bland smeltet smør, biter av blomkål, finhakket hvitløk og hele ansjosfileter sammen mens pastaen koker. Hell bittelitt pasta-vann og all parmesanen opp i gryten med blomkål og bland med stavblender til chunky konsistens. Smak til med salt, pepper og sitronsaft. Finhakk persillen og vend i rett før servering.

STRAMT BUDSJETT?**KOKKENS**

Det er ikke alltid like lett å vite hvordan man skal gjøre handleturen mest mulig gunstig, både for lommeboka og kroppen. Kokk Johannes Samsom gir sine beste tips til studentvennlige matvarer.

Mat

Tekst Kaja Ettrup Lilledalen
 Foto Sigrid Ewing

BESTE TIPS

Nye studenter kan møte virkeligheten i døra på matbutikken. Uten særlig trening i voksenalvets prøver, kan forlokkende rabatter og fristende ferdigretter forføre. Når veien mot selvstendighet ikke byr på et «sånn handler du billig, men brå»-kurs, kan en klump i halsen raskt oppstå ved synet av kvitteringen. Finnes det noen råd til hvordan handleturen kan gjøres litt enklere, og matlagingen mer fristende?

Rødt kjøtt er både dyrt og dårlig for miljøet

Johannes Samsom,
kokk på Kafeteria August

Unngå ferdigmatfella

Johannes Samsom er kokk på Kafeteria August, og tilbyr noen tips til hvilke matvarer man burde kjøpe – og hvilke man burde holde seg unna.

– Det er lurt å handle i størst mulig mengder. Tenk på kilopris fremfor pakkepris, der kan man spare mye! Det er også smart å kjøpe frysevarer fremfor ferskvarer, sier Samsom.

Han påpeker at det er lett å bli lurt av ferdigmat, og at produkter produsert for en spesifikk rett ofte er dyrere enn å kjøpe rene råvarer til den samme retten. Kjøtt som allerede er marinert, eller grøn-

saker som ligger i wok-saus, er eksempler på fristende, men ugunstige varer, ifølge Samsom. Han mener å investere i store mengder råvarer og sauser er nyttig på lang sikt.

– Butikker som Afood har gode tilbud på store flasker med saus, for eksempel. Det koster litt mer på den enkelte handleturen, men du får mye mer for pengene du bruker.

Afood, som står for Asian Food Market, har to butikker i sentrum, én i Osterhaugs gate og én på Grønland.

Mindre og bedre kjøtt

Miljø og dyrevelferd er på dagsordenen. Men det er lettere sagt enn gjort å handle samvittighetsfullt med et snevert økonomisk utgangspunkt. Skal man ta seg råd til pils, eller prioritere det økologiske? Skal helgens kos gå på bekostning av saktevoksende kylling? Ifølge Samsom kan man kombinere begge alternativene og handle godt med god samvittighet.

– Rødt kjøtt er både dyrt og dårlig for miljøet. Jeg mener ikke nødvendigvis at man skal kutte ut rødt kjøtt for alltid, men at man benytter seg av det til spesielle anledninger, og heller bruker andre, billigere næringskilder i hverdagen, sier han.

Samsom mener at kvaliteten på kjøttet også burde tas i betraktning. Han forteller at det er mye mer næring i kvalitets-kjøtt, så han anbefaler å spise bra kjøtt i

mindre mengder, heller enn dårlig kjøtt i store mengder.

Samsoms snarveier

– Hvis du vil røpe det - hvor handler du matvarer?

– Hvis jeg skal ha noe basic går jeg på Rema 1000, der er det ofte billigere. Men hvis jeg skal få besøk eller lage mat til kjæresten, og lage noe ekstra nice, går jeg gjerne på Coop Mega. De har vanligvis litt større utvalg av matvarer, sier Samsom.

Helsedirektoratets kostholdsråd viser til viktigheten av grønne og varierte måltider. «Drikk vann»

Det er lurt å handle i størst mulig mengder

Johannes Samsom,
kokk på Kafeteria August

er overkommelig. «Mest mat fra planteriket», «fullkornsprodukter hver dag» og «fisk, sjømat og bønner fremfor rødt kjøtt» krever litt mer arbeid.

En typisk fulltidsstudent med deltidsjobb og eksamen som nærmer seg med stormskritt har sjelden tid til å leke seg med ingredienser i timevis hver dag. Rutiner og tidspress kan sette en stopper for kreativiteten på kjøkkenet. Inspirasjon til nye, friske og næ-

ringsrike måltider er ikke alltid tilgjengelig når man trenger det. Samsom påpeker at sosiale medier kan være en god arena for å finne inspirasjon.

– Ole Sirnes er en profil på sosiale medier som lager hjemmevernlig retter, gjerne med litt ekstra piff. Han vil jeg anbefale studenter å følge. Jeg følger også mange av restaurantene jeg liker å dra på, fordi de ofte poster måltider som jeg selv bruker som inspirasjon i privatlivet, sier han.

Pasta funker alltid

– Dersom man skal invitere på en date, eller ha middagsbesøk, hva kan man servere for å gjøre et inntrykk, men på budsjett?

– Pasta fungerer alltid! Den oppskriften jeg typisk ville gått for er enkel. Man må koke blomkål, smør, hvitløk og ansjos-filleter til det blir helt mørt. Jeg blander det med parmesan og pastavann, og rører inn kokt pasta til slutt. Gjerne topp med litt fersk persille. Det blir en fyldig og god blomkålbasert pastarett.

Han forteller også om gode, sunne snacks, som fungerer til en rolig fredagskveld foran TV-en så vel som med gjester. Søte, crunchy vindruer er en go-to for Samsom. Han viser også til oliven og nøtter som salte, sunnere alternativer til potetgull. Det fungerer som god fingermat når man har et glass øl eller vin i hånda, påpeker Samsom.

universitas@universitas.no

HANDELTUR PÅ AFOOD: Store sauser, bunter med løk og frossen kylling - dette er Johannes Samsoms handletips

MENER KULTURMINISTER ER TOTALITÆR:

Studenter frykter for ytringsfriheten

FOTO: BRANISLAV WACLAV

KULTURKAMP: Frykten for å bli satt på en svarteliste gjør at mange av mine kolleger forblir tause, uttaler Ráchel Rimarčíková (i midten) til Universitas.

FOTO: FILIP PAVLAC

FOR FRIHET: Studenter i Slovakia gjør seg klare for å protestere mot landets kulturminister Martina Šimkovičová, og for kulturens frihet.

FOTO: FILIP PAVLAC

KUNSTEN BESTÅR: Flere tusen slovakere har demonstrert mot regjeringen siden sparkingen av landets kulturledere. Her en demonstrant med budskapet: «Maktens kulisser vil falle, men kunstens scene består.»

I Slovakia anklages regjeringen for å gå til angrep på den frie kulturen. Studenter og politiske motstandere krever kulturministerens avgang.

Kulturpolitikk

Tekst Jens Bryhn Erlandsen

– Vi er veldig bekymret for den kunstneristiske ytringsfriheten i kulturlivet i Slovakia, uttaler studenten Patrícia Rotterová til Universitas. Hun studerer teaterregi ved Høyskolen for utøvende kunst i Bratislava. Sammen med tusenvis av slovakere har Rotterová tatt til gatene for å demonstrere mot nasjonalkonservatismens inntog i landets kulturliv.

Etter valget i oktober 2023 dannet statsminister Robert Fico fra det sosialdemokratiske partiet Smer en koalisjonsregjering med to andre partier. Et av dem er det nasjonal-konservative partiet (SNS), som har fått ansvar for regjeringens kulturpolitikk. Siden kulturminister Martina Šimkovičová (SNS) ble innsatt

i oktober i fjor har hun gjennomført flere kontroversielle inngrep. Blant annet har hun sparket sentrale ledere av landets kulturinstitusjoner.

Tidligere i august var det direktør for det slovakiske nasjonalteateret Matej Drlička som fikk beskjed om å gå. Ifølge en artikkel i The Guardian har regjeringen anklaget teatersjef Drlička for å neglisjere slovakiske operasangere. Hovedpersonen selv mener handlingene bør ses som en fremming av kulturministerens politiske agenda. Til Klassekampen uttalte Drlička at han har blitt sparket uten noen gyldig grunn.

Rekken av avskjedigelser har skapt sterke reaksjoner. En samlet kultursektor påstår at grunnlaget for avskjedigelserne er tynt. Rotterová stiller seg bak Drlička. Sammen med nesten 200.000 an-

dre slovakere, har hun signert et opprop som krever kulturministerens avgang.

– Vi kan beskrive kulturministerens handlinger som totalitære, sier Rotterová.

Aksjon for åpenhet

I møte med kulturministerens avskjedigelser av kulturprofiler har demonstranter startet plattformen *Open Culture!*. Den ble opprettet som en reaksjon på Šimkovičová's avskjedigelse av Zuzana Liptáková, direktør for Bibiana, et kunstgalleri for barn i Bratislava. Ráchel Rimarčíková studerer teaterdramaturgi og dramatik ved Høyskolen for utøvende kunst i Bratislava. Sammen med Rotterová og andre slovakiske studenter har hun deltatt i *Open Culture!*.

På plattformens nettsider skriver de at de inviterer kulturinstitusjoner til å beskytte kultursektoren

Vi ønsker ingen form for sensur

Patrícia Rotterová (23), student

i Slovakia. Rotterová forklarer at plattformen har forent flere teatre, universiteter og andre virksomheter som demonstrerer mot regjeringen og for et fritt kulturliv. De krever at kulturminister Martina Šimkovičová og kulturdepartementets generalsekretær Lukáš Machala umiddelbart trer av.

– Vi ønsker ingen form for sensur, vi ønsker å ha retten til å uttrykke oss fritt, sier Rotterová.

Illegitim sparking

Rimarčíková forklarer at i begynnelsen var *Open Culture!* en liten bevegelse. I løpet av den siste måneden har plattformen vokst seg større. Demonstrasjonene i Bratislava tok særlig til i styrke etter at direktøren for det slovakiske nasjonalgalleriet, Alexandra Kusá, fikk sparken kun en dag etter teaterdi-

KULTUR FOR ALLE: Studenter i Slovakia er klare for å protestere mot landets kulturminister Martina Šimkovičová.

FOTO: FILIP PAVLAC

rektør Drlička.

Ifølge statsviter Jørn Holm-Hansen ved by- og regionforskningsinstituttet NIBR på Oslo Met, mangler den slovakiske regjeringen en legitim grunn til å sparke Alexandra Kusá. Holm-Hansen er seniorforsker ved Oslo Met og har politikk og forvaltning i øst- og sentraleuropa som ekspertisefelt.

– Det formelle grunnlaget for å sparke Alexandra Kusá fra Nasjonalgalleriet, var at oppussingen av bygget gikk for tregt. Det vil jeg kalle et påskudd. Min helt klare fornemmelse av situasjonen er at det ikke er reelt, sier han.

Etnosentrisk regjering

Holm-Hansen mener at regjeringens kulturpolitikk speiler deres politiske ståsted, og at inngrepene har en klar hensikt. Han mener at regjeringen sparker og setter inn nye direktører for å få større kontroll over kultursektoren, slik at de på sikt kan overføre sine verdier og ideer til befolkningen.

– Hvis den kulturen befolkningen blir eksponert for alltid er veldig patriotisk og nasjonalistisk, og de aldri blir utfordret når det gjelder deres egne fordommer, så vil jo flere og flere bli konservative, utdyper Holm-Hansen.

Kulturdepartementets inngrep gjør det nemlig vanskeligere å oppleve kunst og kultur som ikke samsvarer med regjeringens nasjonalkonservatisme.

– Det er ennå ikke så autoritært at man ikke kan arbeide i frie teatergrupper, eller ha uavhengige gallerier, men det blir vanskeligere å få offentlig støtte til det, sier Holm-Hansen.

Videre mener Holm-Hansen at siden regjeringen nå setter inn egne folk til å lede viktige kulturinstitusjoner, blir det vanskeligere

for de politisk liberale og venstreorienterte å få maleriene sine utstilt, og teaterstykkene sine satt opp.

– Vil du si at inngrepene er en trussel for ytringsfriheten i kulturlivet?

– Jeg vil si at det er en trussel for det. Det er en trussel for dem som mener at kulturen er til for å åpne øynene på folk, å få folk til å innse noe nytt, eller tenke over ting, sier Holm-Hansen.

Frykter «svarteliste»

For studentene som deltar i protestene, er dette en kamp for frem-

tiden. Rimarčíková forteller at hun er bekymret for sine karriere- og jobbmuligheter etter studietiden.

med å motta statlig støtte og gjøre det vanskeligere å få jobb i statlig støttede teatre.

og ressurser. Frykten for å bli satt på en svarteliste gjør at mange av mine kolleger forblir tause, avslutter Rimarčíková.

Universitas har prøvd å komme i kontakt med det slovakiske kulturdepartementet, men har ikke lyktes med å komme i kontakt da denne avisen publiseres.

Det er en trussel for dem som mener at kulturen er til for å åpne øynene på folk

Jørn Holm-Hansen, seniorforsker ved OsloMet

universitas@universitas.no

Hun frykter at hennes deltakelse i *Open Culture!* kan føre til at hun ender opp på en uoffisiell «svarteliste». Dette kan skape problemer

– Denne muligheten er spesielt nedslående i et land hvor uavhengige teatre sliter med å overleve på grunn av begrenset publikum

POLITISK HENSIKT: Statsviter Jørn Holm-Hansen mener at kulturminister Martina Šimkovičová omvender kultursektoren for å spre patriotiske og nasjonalistiske ideer til den slovakiske befolkningen.

FOTO: SONJA BALCI, OSLOMET

DEBATT

Idé- og debattredaktør: **Ada Louise Andreassen**
adalouiseandreassen@gmail.com 948 09 383

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Hvem er fienden?

Tilbake i 2021, da han stilte til Senatet, uttalte Trumps nåværende visepresidentkandidat J.D. Vance at «professorer er fienden». Hvis USA skulle klare å gjennomføre de sakene man ønsket for landet og befolkningen, måtte man «ærlig og aggressivt angripe universitetene i dette landet». Senatorens syn på universitetet er verken unikt eller nytt, skriver rabbiner og professor Shaul Magid i The Harvard Crimson. Amerikanske konservative har i tiår kritisert utdanningsinstitusjonene, og etter Hamas sitt angrep den 7. oktober kritiseres flere professorer for å fremme antisemittisme til sine studenter. Univer-

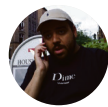
sitetene blir kritisert for å ikke lære studenter hvordan de skal tenke, men hva de skal tenke. I så fall er det en unntakelse, og ikke regelen, skriver Harvard-professoren. Det er klart at professorer har egne meninger og synspunkter. Hva ville akademia ellers vært godt for? Hvis vi ikke lar kunnskap endre oss, og få oss til å handle annerledes enn det vi ville gjort før, hva vil da være dens nytte? Professorer er ikke «fienden». Tvert om. Ved å skape rom for robust debatt og lære studenter å argumentere på bakgrunn av forskning og logisk tenkning, er de, mer enn noen gang, essensielle for samfunnet vårt.

Hvordan få seg dame

Selv om du har flyttet til byen med kjærestegaranti, kan du ikke forvente samme begeistring fra damene på sving som rekruttererne fra Equinor. Innsats må til. Heldigvis er Under Dusken-journalist Alexander Nessan klar til å hjelpe frustrerte NTNU-gutter i nød. Første tips er å ta initiativ. Det gjør tydeligvis ikke jenter, ifølge Nessan. Skal du få et ja, gjelder det å dusje og holde deg i form. Hvis du da faktisk får et ja, må du for guds skyld ikke møte daten over en kaffe. Det kan nemlig bli kleint, siden gutter tydeligvis ikke kan føre en samtale. Heldigvis har Under Dusken-journalisten løsningen: gåtur eller minigolf. For er det

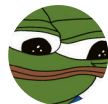
noe vi jenter ikke kan motstå, er det å bli belært i hvordan man holder en golfkølle. Men for å få deg dame, må du også tørre å snakke med det motsatte kjønn. Nessan foreslår å engasjere deg i en linjeforening eller en studentorganisasjon. På Samfundet får du nok av muligheter til å prøve ut dine keitete sjekketips. Også må du ikke bli skuffa hvis jenta ikke lever opp til dine skyhøye forventninger. Som Nessan skriver: «Du er ikke en tier, og den fremtidige dama di er heller ikke det.» Universitas takker Under Dusken-journalisten for gode tips, og undertegnede skal for alltid huske på at hun «ikke er en tier».

Ukas tvitringer:

utlending.tweets @UtlendingT

Det siste døgn har Olaug Bollestad prestert og se ut som absolutt alle sosiallærere som teller ned millisekundene til de kan gå av med avtalesfestet pensjon etter 17 harde år på en belasta skole øst for Økern

rip Bollestad

mr fjert.. @mr_fjert

jeg tar med meg en kolossal aura inn i lesesalen ..

klar for catwalk hver gang jeg går inn

pudd @puddingkvinnen

sletter tiktok for å fokusere på instagram reels, youtube shorts, korte videoer på facebook og twitter

sov tre timer i natt

Brick @KinkyBrick

vil kunne reviewe de jeg sitter med på lesesal, trenger litt sosial kontrollshorts, korte videoer på facebook og twitter

leser aldri på lesesal

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til

debatt@universitas.no

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

ILLUSTRASJON: VECTEEZY

Vi er ikke ferdige ennå!

I 120 dager har vi sovet i telt. Ikke fordi vi elsker camping eller ikke har et eget hjem å gå til, men fordi vi forstår at en normal hverdag ikke er mulig mens et folkemord pågår.

Akademisk boikott

Hanzala Iqbal Malik, bachelorstudent i Business Administration på BI og aktiv i Palestinacampen

FOTO: PRIVAT, FRA NATTEVAKT DEN 16. MAI

Palestinacampen Universitaset i Oslo (UiO) startet 1. mai som en del av en global studentbevegelse for å ta et tydelig standpunkt mot det pågående folkemordet Israel begår, og forhindre at våre respektive institusjoner blir medskyldige i dette. Vi har nå campet i fire måneder, inkludert eksamensperioden og sommerferien. I løpet av denne tiden har Palestinacampen UiO vært et samlingspunkt for folk som er interessert i alt fra litteratur til politikk og menneskerettigheter, samt en fanebærer for humanitære prinsipper og idealer ved UiO. Campen har arbeidet med tre hovedkrav til universitetsstyret: akademisk boikott, etiske retningslinjer for innkjøp og hjelp til gjenoppbygging av Gazas akademiske sektor. Denne våren stemte styret over kravene, to av disse ble vedtatt, men de stemte mot akademisk boikott med fem stemmer for, og seks stemmer mot. Studentparlamentet støtter alle våre krav og representerer oss i styret.

Frem til styremøtet den 18. september vil campens strategigruppe følge opp våre to krav som universitetsstyret har vedtatt. Dette inkluderer å følge opp saken om de ti medisinstudentene fra Gaza. Selv om det er gledelig at disse har fått komme til Norge, er det ikke nok. Spesielt når de bare får lov til å bli i ett semester. Videre vil campen gi innspill og samarbei-

de tett med universitetet for å bidra til å gjenoppbygge kompetansen i den akademiske sektoren i Gaza.

Campens innkjøpsgruppe har allerede påpekt muligheten for at flere av universitetets innkjøpsavtaler kan være i strid med UiOs eksisterende etiske retningslinjer for innkjøp. Vårt innkjøpsteam vil følge opp dette og sørge for at en egen komité blir opprettet for å revurdere de nåværende innkjøpsavtalene og foreslå måter å trekke seg ut av dem som bryter med retningslinjene.

Akademisk boikott er et begrep som ofte blir misforstått. Det er synd at UiO-styret verken definerte, eller lot oss definere hva vi mener med begrepet, da de stemte over det tidligere i vår. Palestinacampen UiO definerer akademisk boikott som at det ikke skal være noen direkte avtaler mellom UiO og israelske universiteter, før ulovlig okkupasjon og bosetninger på palestinske landområder opphører.

Per i dag er det ingen slike avtaler, og derfor oppfordrer vi til en resolusjon som sier at UiO ikke skal inngå fremtidige avtaler med israelske universiteter, før Israel trekker seg ut av de palestinske områdene i henhold til 1967-grensene. Dette vil sende et symbolsk budskap, samt sette en standard for lignende saker i fremtiden. Dette er det minste UiO kan gjøre, og burde ha gjort på egen hånd for flere måneder siden.

I århundrer har flere akademikere stått opp for det som er rett. Utdanning handler ikke om å utvikle en spesiell ferdighet, men om å bruke de ferdighetene man har til å forbedre samfunnet og menneskeheten. Med tusenvis av døde studenter og barn, og alle universitetene i Gaza ødelagt, finner vårt universitetsstyre det irrelevant å seriøst diskutere hvordan vi kan spille en rolle i å stoppe folkemordet i Palestina. Det får meg til å lure på om vi ved UiO har mistet essensen av akademia, og har blitt en menneskelig ressursmaskin for vår kapitalistiske verden? Jeg lar deg svare på dette spørsmålet selv.

debatt@universitas.no

Kampen om et bedre leiemarked står nå

Med skyhøye leiepriser og helsefarlige boforhold rammer boligkrisa studenter hardt. Nå utredes husleieloven, og vi trenger flere i kampen for en rettferdig boligpolitikk!

Husleieloven

Charlie Dina Dichausen,
Byutvalget i Spire

Nok et år har saker om studenter som sliter med å finne bolig rundt semesterstart preget nyhetsbildet. I Oslo har leieprisene på private boliger økt med nesten 30 prosent på tre år, og spekulative boliginvesteringer fortsetter å drive opp prisene. Samtidig blir kvaliteten på de rimeligste boligene stadig verre.

Ingen studenter som leier i de store byene har råd til å leve på kun studiestøtte. Det viser en ny indeks fra Norsk studentorganisasjon. Vi betaler urimelig høye leiepriser, lever i helseskadelige boliger og må jobbe lange timer ved siden av studiene for å få endene til å møtes.

Nå har vi muligheten til å endre dette! I juni 2023 oppnevnte regjeringen nemlig Husleielovutvalget. Utvalget skal foreslå endringer i husleieloven for å styrke leietakernes rettigheter og botrygghet. I sin første delrapport i januar, kom de allerede med

gode forslag om styrket oppsigelsesrett for oss som leier, og bedre muligheter til å forlenge kontrakter. Det kan bidra til at utleiere ikke kaster oss ut for å skru opp prisene for neste leietaker. Likevel er det klart mer som må gjøres.

Bolig må være en menneskerettighet, ikke en vare

I midten av oktober blir hele rapporten klar. Da skal utvalget presentere en norsk offentlig utredning (NOU), der de gir anbefalinger for nødvendige endringer i husleieloven.

Vi i Spire forventer at NOUen adresserer de dype, strukturelle utfordringene i boligmarkedet. Stortinget må vedta endringer som sikrer studentenes rettigheter, høyere boligstandard og overkommelige leiepriser.

Nå står slaget! Vi har endelig en mulighet til å endre boligmarkedet, men det krever at enda flere organiserer seg i kampen for en rettferdig boligpolitikk.

Det er på tide å utfordre maktubalansen mellom leietakere og utleiere. Ulikheten i Norge øker, og boligmarkedet er en viktig årsak til det. Bolig må være en menneskerettighet, ikke en vare. Stortinget må handle, og vi må sørge for at de hører oss.

debatt@universitas.no

Studielånsrenta må bli politisk styrt!

Hvis Lånekassen skal kunne utføre sitt samfunnsoppdrag, kan ikke lenger studielånsrenta følge boliglånsrenta.

Studielånsrenta

John Magne Pedersen
Tangen, leder i NTL Ung

Lånekassen ble opprettet i 1947 med samfunnsoppdraget om å gjøre høyere utdanning enkelt tilgjengelig for alle samfunns- lag, og skal gjøre det mulig for alle å ta utdanning uavhengig av bakgrunn.

Rentenivået på studielånet har økt kraftig de siste årene, og ligger nå på finanskrisenivå. Rentepolitikken brukes riktignok til å regulere økonomien. Når økonomien er på vei til å koke over, skrus renta opp, for å kjøle ned økonomien. På samme måte

som renten skrus ned når økonomien nesten stopper opp, for å få fart på økonomien. Likevel burde ikke studielånsrenta følge boliglånsrenta.

Det er ikke de unge, relativt nyutdannede som får økonomien til å koke over

Det er ikke de unge, relativt nyutdannede som får økonomien til å koke over. Som unge, nyutdannede og ferske i arbeidslivet er mange av oss klare for å etablere oss og kjøpe egen bolig. Dette er krevende med

et studielån hengende over oss, der vi med skrekk kan se at renteutgiftene vi betaler, er langt høyere enn de faktiske avdragene vi betaler. Det er ikke renten på studielånet som avgjør om inflasjonen løper løpsk.

Det er her realiteten i markedet og samfunnsoppdraget til lånekassens veier ikke møtes. Realiteten er at muligheten mange

studielånet skal være politisk styrt og uavhengig av markedet. Dette for å styrke det samfunnsoppdraget Lånekassen er tildelt - nemlig å muliggjøre høyere utdanning for flere uavhengig av bakgrunn og økonomi.

Vi har ikke råd til at kloke hoder ikke tør å satse på å ta høyere utdanning! Omstillingen til et lavutslippssamfunn i tråd med klimautvalget 2050 sin rapport vil kreve nye ideer og innovasjoner i rekordtempo.

Samfunnet vårt trenger at flere unge bidrar med å skape løsningene på morgendagens utfordringer. Lånekassens samfunnsoppdrag må styrkes, og vi mener det er avgjørende med en politisk styrt lav rente på studielånet.

debatt@universitas.no

Øyeblikket

av Tobias Schildmann Mandt

BALANCE: Alle de nye studentene som må balansere fulltidsstudier, fulltidsjobb og fulltids sosialt liv.

Ukas sitat:

Man må være idiot for ikke å tjene penger på Frogner

Christoffer Røstad (22) til Finansavisen 22. august

Man må være idiot for å ikke få startkapital av far...

KULTUR

Kulturredaktør: **Kristin Knutsen**
kristinknutsen123@gmail.com 481 04 206

Er det egentlig så stygt på Forskningsparken?

I KJELLER'N TIL KOMPISEN DIN PÅ VGS:
På IMK har studentene tilgang på kjøkken, oppholdsrom og pingpong-bord. Er det *fair* å be om mer?

SKEPTISKE: Vennegjengen på IMK er ikke videre imponert over deres nye universitetslokaler.

Tidligere i august ble Forskningsparkens lokaler kritisert for sin uinspirerende arkitektur og dårlig belyste lokaler. Instituttet for medier og kommunikasjon (IMK) inviterte Universitas på omvisning.

Estetikk

Tekst Oscar Grimstad
Foto Sigrid Ewing

I et intervju med Universitas tidligere dette semesteret uttalte masterstudent ved Institutt for medier og kommunikasjon (IMK) Emma Sofie Nordhus seg svært kritisk til Forskningsparkens lokaler, og kalte det et «sterilt nybygg helt uten personlighet».

Ved siden av å adressere mangelen på lystilførsel, og innvirkningene det har på mental helse, hevdet hun at studentene på IMK er helt avskåret fra resten av universitetet, og at stedet lå i «bunn-sjiktet av fakultetene i Oslo».

– På Forskningsparken blir man gjemt vekk. Du er ikke helt med på å føle at du er en del av noe, fortalte Nordhus til Universitas.

Etter at IMK ble forelagt kritikken, inviterte de Universitas til omvisning på campuset. De ville bevise at lokalene ikke er så ille som Nordhus skal ha det til.

Kanskje var de overbevist om at hvis vi bare så de flotte, freshe lokalene deres, ville vi motvillig bli rammet av Stendhal-syndromet og senere aldri trykke et vondt ord om Forskningsparken igjen.

«A very important science park» Instituttet holder ikke til i UiOs lokaler, men leier av en privat næringspark, nærmere bestemt Forskningsparken. Rundt om i bygget jobber 3000 mennesker fordelt på 300 selskaper, og IMK er tilgodesett en egen fløy i nordre del av parken. Men det er i kjelleren lesesalene, undervisnings- og oppholdsrommene befinner seg.

Lokalene er pregde og ikledd hvite og grå fargetoner, og i takt

Det føles som om jeg aldri gikk ut av videregående

Harald Alvær (20), student

slipper lyset til gjennom kvadratiske vinduer. Samtidig må det legges til at studentene disponerer eget kjøkken, pingpong-bord og sofakroker. Ikke helt ulikt kjellerne man hang i da man var tenåring.

Omviseren vår denne mandagen, Stine Dalsøren, innrømmer at oppholdsrommene ofte står tomme. Hun geleider Universitas gjennom en omstendelig rute

av lesesaler, undervisningsrom, kjøkken og avsidesliggende sofakroker. Overalt er det en god standard og tydelig et produkt av et velment forsøk på å få studentene til å trives gjennom et langt studieløp.

Instituttleder på IMK Kjetil Rødje vedkjenner i en e-post til Universitas at «lokalene er relativt romslige, men bærer nok preg av slitasje». Underetasjen har ikke optimale lysforhold og det er ikke alle rommene som har vinduer som lar seg åpne. «Dette er imidlertid faktorer relatert til bygget, som IMK ikke selv kan utbedre.» forklarer Rødje i e-posten.

Han påpeker at studentenes trivsel er en høy prioritet ved IMK, samtidig som de må «balansere mellom å bruke midler på aktiviteter og sosiale tiltak, og å bruke midler på fasiliteter og oppholdsrom.» Han legger til at instituttet gjerne ønsker en dialog med studentene for å gjøre mer for å utbedre fasilitetene. Rødje forteller at instituttet har strukket seg for å legge til rette for studentenes trivsel. Blant annet har de pusset opp, anskaffet nye møbler og satt ut planter.

Kanskje er det nok å stikke ned på Plantasjen og stille ut noe grønt

i gangene, om det skulle vise seg at masterstudent Nordhus var et høylytt unntakstilfelle, og ikke toppen av et misfornøyd isfjell.

Fra videregående til... videregående

– Vi føler jo kanskje litt at vi sitter med *the short end of the stick*.

Det sier førsteårsstudent Christoffer Kanrew Askersrud (19), som sammen med vennene Anna Aaldsen (22) og Harald Alvær (20) nettopp har begynt på en bachelor i medier og kommunikasjon.

Vi føler jo kanskje litt at vi sitter med *the short end of the stick*

Christoffer Kanrew Askersrud (19), student

– Utsiden ser jo bra ut, litt sånn college-aktig, men så er det ikke sånn på innsiden, sier Alvær.

– Vi føler oss, ja, nedprioritert, legger Aaldsen til.

Aaldsen, som har en bachelor i kunsthistorie, forteller at hun savner Blindern og ordentlige auditorier. Når hun påstår at IMKs lokaler mer enn noe annet minner om en nyoppusset videregående skole, er det neppe ment som et kompliment. Alvær stemmer i.

– Det føles som om jeg aldri gikk ut av videregående, ler han. Vennene er også enige i at man fø-

ler seg litt bortgjemt, avskåret fra resten av campus. Men samtidig at det sosiale miljøet så langt er fint, endog noe begrenset til instituttets studenter.

Aaldsen tilbyr mer konkret kritikk, og mener Forskningsparkens lokaler bærer preg av at det ikke er et UiO-bygg. Hun viser til trange rom og ødelagte stoler, samt plassmangel i undervisningen.

– Det har hendt at jeg møter til forelesning, og så er det ikke nok pulter til alle. Da sitter du bare der på en stol og balanserer bøkene i fanget.

Kjetil Rødje fra IMK svarer at de aldri har mottatt klager fra studenter som på generelt grunnlag er misfornøyd med lokalene.

Spesifikke feil eller mangler de har fått påpekt har instituttet utbedret eller varslet videre til Forskningsparken eller Eiendomsavdelingen, skriver Rødje på e-post til Universitas.

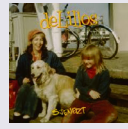
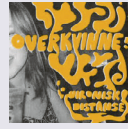
Rødje runder av:

«Vi har ikke sett noe som indikerer en årsaksrelasjon mellom studentenes mentale helse og omgivelsene deres ved IMK.»

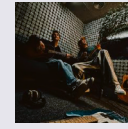
Anmelderredaktør: **Oscar Grimstad**
oscar.grimstad@gmail.com 411 10 890

ANMELDELSER

Universitas anbefaler

Sjenert – DeLillo
Jada, gubbene i DeLillos lever fortsatt. Sjenert høres jo ut som alt annet de laget de siste femten årene, men kanskje gjør det ikke så fryktelig mye?**Uironisk distanse – Overkvinne**
Nytt up-and-coming band som låter farlig likt Razika (bare bedre).

Universitas advarer

Oscar Grimstad,
anmelderredaktør**OLE BRUMM – Tix, Morgan Sulele**
Okei, så slår man kanskje inn åpne dører. Men det er viktig at noen fortsetter å påpeke at to av landets vandrende kreftsvulster ikke har sluttet å produsere skvipp. Bare tenk på de stakkars barna som skal høre på faenskapet!**Ramon – konfetti**
Ramon, Ramon. Passe dust dette, eller?

Bok:

Studentenes historiebok

Hvis du er en av dem som funderer over studentenes historie, har markedet lyttet. Velkommen til historien om oss.

Pampere og opprørereForlag: Vigmostad & Bjørke AS
Sidetall: 568
Forfatter: Åsmund Borg Gjerde

Norske samfunnsforskere har på et eller annet vis alle vært borti Stein Rokkan, en av de historisk mest anerkjente norske samfunnsviterne internasjonalt. Han er kjent for sitatet «stemmer teller, ressurser avgjør». Ulike samfunnsgrupper har ressurser de kan true med å bruke mot staten med mindre staten går med på å gjøre som de vil. Arbeidere har arbeidskraft, kapitaliere har penger, og bønder har maten. Men studentene har tilsynelatende intet å slå i bordet med. Eller stemmer det helt? Postdoktor ved Universitetet i Bergen (UiB) Åsmund Borg Gjerde ønsker med boken *Pampere og opprørere* å finne ut av hvilken innflytelse og betydning studentbevegelsen har hatt for det norske samfunnet.

Dette er en faghistoriebok på gode 570 sider om den norske studentbevegelsens historie. Tematikken skremmer nok de fleste, men boken i sin helhet er faktisk interessant. For studentbevegelsens historie er ikke bare en historie om studenter som sådan, men om det norske samfunns utvikling fra 1814 til nå, og om en verdenshistorie med ulike kulturelle endringer som nødvendigvis har påvirket norske studenter. Det er dette Gjerde får frem forbillig i boken.

Kapitlene representerer ulike epoker og linjeskift. Periodiseringen fungerer godt, og gjør det greit for en historiestudent eller en hobbyhistoriker å hoppe mellom ulike kapitler, alt ettersom hvilken del av norsk historie generelt, og studentpolitikken spesielt, man er opptatt av. Linjeskiftene passer godt med historiske stemningsbølger. Eksempelvis handler kapittel 7 om norsk studentpolitikk på 1970-tallet, da sosialistisk orienterte studentpolitikere tar over makten i de viktigste studentor-

ganisasjonene, og der tematikken er feministisk og fagkritisk orientert. Dette faller sammen med en radikaliserings av norsk kultur- og samfunnsnivå i samme tid, med en sosialrealistisk vending i litteraturen og fremadstormende kvinnebevegelse som andre eksempler. Kapitlene er igjen inndelt i avsnitt som er relativt korte og gjør det oversiktlig å lese en bok som krever et påskrudd hode.

Et gjennomgående fellestrekk mellom de ulike epokene er den evige maktkampen innad i studentbevegelsen. Disse reflekterer igjen de til enhver tid gjeldende politiske skillelinjene i datiden. 1800-tallets studentbevegelse var for eksempel delt mellom de nasjonalromantiske under Wergeland, og den kontinentalorienterte intelligensiaen under Welhavens ledelse. Siden skulle de manifestere seg i den progressiv-demokratiserende Venstre-bevegelsen mot de embetsmannsstats- og dannelsesorienterte konservative. Maktkampen handler stort sett om hva norsk studentbevegelse skal engasjere seg i, der noen mener alt er relevant, mens andre mener bare det rent studentpolitiske bør gjelde. Denne uenigheten kan vi spore oss frem til også i dag.

Å følge utviklingen til studentbevegelsen i Norge kan være krevende, og språket er fagorientert. En interessant maktkamp mellom Studentsamskipnaden i Oslo (SiO) og Norsk Studentsamskipnad (NSS) på 50-tallet, har for eksempel et språk så tørt at selv den hardeste ikke kunne penetrert seg gjennom, når sidene er lange og selve handlingen av relativt snever interesse. Det interessante er når SiO og studentorganisasjonenes relevans kobles til de nære forbindelser til maktpersoner, med viktige roller i samfunnets vesentligste institusjoner. Slike maktpo-

litiske koblinger og nettverk som studentbevegelsen tidvis er en del av, gjør boken for den samfunnsengasjerte leser svært interessant.

De utviskede linjene mellom studentpolitikk og politikk gir en interessant fortelling om nyere norsk historie. Enda morsommere blir lesningen når dette kobles til internasjonale trender. For eksempel hvordan man skal forholde seg til internasjonale studentorganisasjoner. På 40- og 50-tallet opplevde norske student-

organisasjoner en infiltrering av kald-krigs-logikken som preget det internasjonale samfunnet. For NSS sin del handler det om hvorvidt man skal inn i International Union of Students (IUS), som var påvirket av østeuropeiske og kommunistisk orienterte representanter. Opplevelsene derfra gjorde at vesteuropeiske studentorganisasjoner etablerte paraplyen International Student Conference (ISC), som på sin side var påvirket av amerikanske sikkerhetsmyn-

digheter. Å se hvordan det internasjonale påvirker den nasjonale studentpolitikken, og går direkte inn i den, gjør boken desto mer interessant. Boken er kanskje ikke koselesing foran peisen i høst, men fungerer godt som tilskudd til fortellingen om det moderne Norges fremvekst fra 1814 til nå. Gjerde har prestert noe så usannsynlig som å få studentpolitikk til å bli spennende. Kanskje har dagens studentpolitikere noe å lære?

Magnus Grundstad
anmeldelser@universitas.no

Ukas anbefaling

Kongelig beklagelse

Hvem: Ansvarsfraskrivere Hva: «Unnskyldning» Hvorfor: Slipp unna

Hva kan vi lære av Marius Høyby? Kanskje ikke så mye, tenker du. (Bortsett fra et og annet flykick.) Men den velformulerte unnskyldningen, som kom i kjølvannet av alt dramaet, bør være til inspirasjon for alle utøvende ansvarsfraskrivere. Å beklage for fysisk vold med den juridisk mildeste formen «kroppskrenkelse» kan overføres til så mangt - jeg stjal ikke laptopen på lesesalen, men jeg kan til

nød innrømme at jeg bedrev mild nasking på campus. Det er ikke plagiat om semesteroppgaven min er tilnærmet identisk fyren som gikk året før meg, men ydmyk som jeg er kan jeg unnskyldte en teknisk uheldig klipp-og-lim-glipp. Det skjedde bare noe som aldri skulle ha skjedd!

Sindre Deschington,
journalist i Universitas

Ukas advarsel

Styggen på ryggen

Hvem: Deg Hva: Deg Hvorfor: Elsk din neste som deg selv

I ditt livs kulisser sitter en liten kar og jobber på spreng med et mål for øye: Å trekke deg maksimalt mulig ned. Han er en jævel. Han lusker rundt, får deg til å holde kjeft litt oftere, får deg til å ikke skryte så mye, beherske følelsene dine og godtar ingen unnskyldning du har å komme med. Er du for sliten? Pøh. Få rævva i gir. Du er ikke bra nok.

Og vedkommende er ingen ringere enn deg selv. Du er din egen verste fiende, og bør holde deg langt unna den delen av deg selv.

Mitt tips for deg, lille student, er å ta godt grep med begge hendene bak ryggen din, ta fatt i han styggen som sitter der, og kast han langt til helvete. Riv han av. Du kan sparke han etterpå, hvis du vil. Studentlivet i Oslo kan være hardt for den usikre, og da hjelper han bakpå der fryktelig lite til. Se på alle situasjoner som om du skulle snakket med din beste venn, og ikke godta dritt fra deg selv.

Peder Reitbakken, journalist i Universitas

Bok:

Opp av myren, flygelet!

Under brosteinen, stranden! er en overveldende, besynderlig og tungt refererende roman, og spriker i alle tenkelige retninger. Men den er også briljant.

*Under brosteinen, stranden!*Forlag: Gyldendal
Sidetall: 970
Forfatter: Johan Harstad

Å kort oppsummere Johan Harstads nye mursteinsroman *Under brosteinen, stranden!* er litt som å pakke et helt flyttelass i en Prius – til det spenner den over for mye. Det er en roman i stadig forflytning, mellom oppvekst i Stavangers forsteder, sovjetisk etterretning og innføring i kjernefysisk industri, fra øde stillehavsoyer til shippingvirksomhet i Hong Kong. Det som løfter romanen ut av det man må anta ville vært en velskrevet, men lettere forglemmelig og kanskje også en anelse rotete sjangermikstur (for det er snakk om tusen sider med en svimlende, desorienterende og springende handlingskurve, med avstikkere som iblant kan virke nær vilkårlige), er et magisk-realistisk element som tidlig introduseres, men som først midtveis vies ordentlig oppmerksomhet.

Romanens nav er en brosteinsliknende gjenstand de fire vennene Ebba, Ingmar, Peter og Jonatan oppdager ved en tilfeldighet, og som besitter den besynderlige egenskapen at enhver som rører ved den, rekker å gjennomleve et helt liv på bare syv minutter. Joda, det kan lyde nesten hårreisende tåpelig, men er i virkelighet et briljant grep, og fungerer utmerket godt i samspelet mellom de som berører den og de som lar være, og i de filosofiske utlegningene gjenstanden inviterer til.

Kjedsomheten er ikke der fantasien tar slutt, men hvor den begynner

Lettere å svare på enn hva romanens handling består i, er det kanskje å innsirkle hva den

FOTO: JOHN ERIK RILEY

handler om. En underliggende stemning av kjedsomhet, av ørkesløs venting, preger ikke bare Ebba, Jonatan, Peter og Ingmar og deres oppvekst ute i forstaden, men også de strandede meteorologene på stillehavsoya Tristan de Cunha (og heller ikke stormaktsspionasje byr på den helt store spenningen). I stedet fordriver karakterene tiden mens de venter på den plutselige forløsningen, det som igangsetter det hele, men som ikke nødvendigvis kommer. Kanskje er livet bare det som skjer mens vi venter på at det skal begynne. At en roman som handler om kjedsomhet, nedfeller innholdet i formen og vice versa, er et velfungerende grep. Kjedsomheten blir en aktivitet man setter pris på, både i selve litteraturen og i lesningen av den. Sagt annerledes, med ordene den britiske litteraturkritikeren James Woods brukte til å beskrive Karl Ove Knausgårds *Min Kamp*: «Even when I was bored, I was still interested».

Når det ikke høres spesielt forlokkende ut, kanskje ikke engang leseverdige, er det fordi man ikke tar med i regnestykket Harstads

sjeldne begavelse for fortellerkunsten, hans evne til å skrive medrivende brosteinsromaner som kan slukes. Dessuten belønner romanen den tålmodige: Der *Under brosteinen, stranden!* i starten er preget av en større avstand og lavere tempo, ikke ulikt et gammelt lokomotiv som bruker tid på å oppnå sin foretrukne hastighet, er den midtveis, og særlig avslutningsvis, fylt av et intenst nærvær, en nerve som dirrer og dessuten en rent gåsehudfremkallende atmosfære, det er faen ikke måte på.

Herfra blir du bare eldre

«Å skrive en roman er som å forsøke å dra et flygel opp av en myr». Det sa forleggeren Gordon Hølmekbakk. Hva han siktet til, er så enkelt som dette: Det er hardt arbeid. Og man kan ikke annet enn å la seg imponerende, nok en gang, må man kanskje legge til, av Harstads flygelheising. For selv om romanen ikke kan måle seg direkte med forgjengeren *Max, Mischa og Tetoffensiven* (som med en viss rimelighet må kunne sies å være den beste romanen skrevet på norsk de siste femogtjue årene), er *Under brosteinen, stranden!* nesten like vellykket som den er ambisiøs. Ikke bare er researchen som må ligge til grunn, særdeles omfattende og imponerende, men om man først blir vant til de springende og iblant nesten snublende setningene, er den også velskrevet og umiskjennelig harstadsk i språket. Videre er mange av scenene direkte lysende, slik at man enkelt tilgir de mer omstendelige partiene, som kanskje mangler noe av framdriften i boken for øvrig.

Under brosteinen, stranden! er en bemerkelsesverdige roman, kanskje aller mest gjennom hva den prøver på, så grenseløst ambisiøs og sprikende som den er. En roman om liv som ikke ble som man kanskje hadde tenkt eller håpet, men likevel lærer seg å leve med. Om den uopphørlige tiden, som later til å være en kamp vi aldri vil kunne vinne, og om farene ved å speile seg i sine kontrafaktiske skjebner, idet man tar seg i å tenke: Alt kunne vært annerledes.

Oscar Grimstad
anmeldelser@universitas.no

Kulturkalender uke 35 & 36

31/8 Filmvisning:
Oslo 31. august

For dem av oss som nærer en spesiell forkjærlighet for den ene filmen i Oslo-trilogien som ikke er direkte teit og uendelig namedroppende, MEN FAKTISK UTROLIG FIN OG SÅR, er 31. august en dag å holde av i kalenderen hvert år. Da vises nemlig Joachim Trier og Eskil Vogts velskrevne, Oslo-tilbedende og iblant overraskende morsomme film Oslo 31. august. Om du eventuelt ikke skulle finne tiden til å gå på kino, kan du alltid stikke opp i Stensparken med en kumpis og fortelle ham at alt kommer til å ordne seg (det gjøkke det, vøtt).

Hvor: Cinemateket
Når: 31. august kl. 17 og kl. 2001/9 30 år med Elling i bok,
film og teater

Landets favorittautist er igjen å se på storskjermen. På søndag setter Cinemateket opp tre Elling-filmer: Den Oscar-nominerte *Brødre i Blodet* (2001), *Mors Elling* (2003) og *Elsk meg i morgen* (2005). Vel møtt!

Hvor: Cinemateket
Når: 1. september kl. 1603/9 Hvordan lese dikt -
med Vesaas og Hauge

Litteratur på Blå inviterer til diktopplesning av to av norgeshistoriens mest prominente lyrikere. Siden Vesaas og Hauge selv ikke har anledning til å komme, ledes kvelden av professor i nordisk litteratur Kjell Ivar Skjæringstad og poet Thor Magnus Tangerås. Arrangementet er riktignok for spesielt interesserte, men er du blant dem, kan det være en fin måte å fordrive nok en tirsdagskveld på. Inngang er femti spenn.

Hvor: Litteratur på Blå
Når: 3. september 19.30

ANNONSE

KVIT, NORSK MANN

AV BRYNJULF JUNG TJØNN

Brynjulf Jung Tjønn's kritikerroste diktverk Kvit, norsk mann blir teater på Vega Scene.

Urpremiere 7. september

Regissør: Maren E. Bjørseth
På scenen: Huy Le Vo og Kim Thanh Ngo (Kim Dürbeck)

SPILLES TIL 26. SEPTEMBER

VEGASCENE.NO

BILLETTER 180,- FOR DEG UNDER 28 ÅR
(ord. pris 300,-)

Kongen betaler

I ukas Universitas kan du lese at fire av ti nordmenn er negativt innstilt til monarkiet, mens ti av ti er bitre over at de ikke ble invitert til bryllupet. Om det finnes en sammenheng forblir spekulasjoner.

Men Ad Notam er ikke typene som lar englekor over Geirangerfjorden og salsa-dansende sjamaner gå usett. Vi gikk derfor til brudeparets bryllupssjef, M. Anager, og spurte hvorfor vi og halve kongeriket ikke mottok noen *invite*.

– Selvfølgelig får du ikke *invites* sånn uten videre. Har du vært på audition i det hele tatt?, spør Anager og kaster på håret.

– Audition?

– Ja? Hvor mye veier du egentlig?

– Er det relevant?

– Ja? Jeg vet ikke helt om dere passer til det da... Hvor mange har dere ligget med, egentlig?

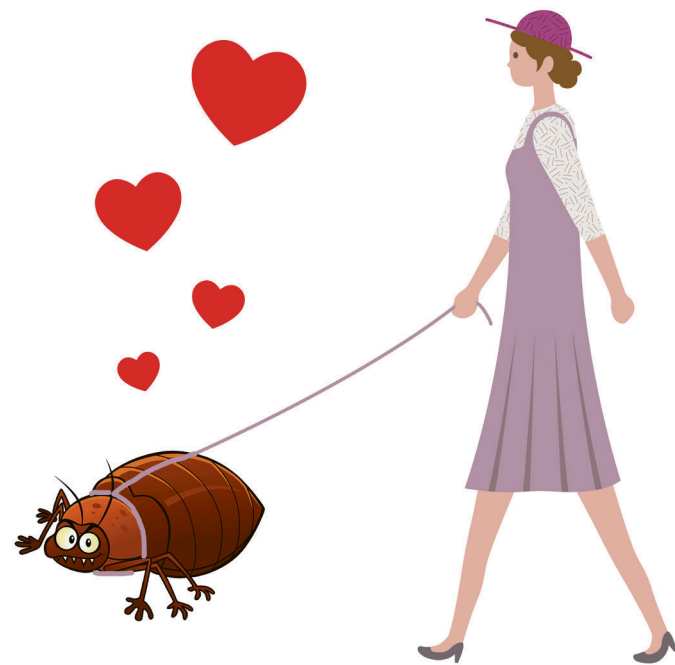
Ikke for å skryte, men få dager senere er Ad Notam med på audition i form av en fest. Kriteriene er såpass enkle som at du skal sørge for *god s*, forteller M. Anager.

Det er tøffe kår. Lokalet er proppfullt, og bakerst i hjørnet blir en lyshåret mann bortvist etter noe bråk.

– Også skader det ikke å gå ned på kne en gang iblant, fortsetter M. Anager.

– Det gjelder bare å svelge, ikke tenke, legger hun til dytter oss opp bardisken. – Shots på alle!!! Kongen betaler! Nei, befaler!!– Hva faen trodde du skattepenga gikk til?? brøler M. Anager.

Av Dumland

Vennedyr

I *Vi spør*-redaksjonen har vi fått nyss i at det endelig har kommet veggedyr til Oslos studentbyer! Så hyggelig, de som er så søte! Vi har egentlig alltid vært mer veggedyrpersoner enn hundedyrpersoner. Vi tok kontakt med skadedyrkontrollen for å høre om de hadde noen til overs for oss.

[Ring, ring...]

– Hei, du snakker med Espen.

– Halla, Bjørn her. Dere er skadedyrkontrollen, ikke sant?

– Stemmer det, vettu.

– Er det sånn at dere bare skader dyr, eller tar dere insekter også?

– Jo, da, vi tar de også. Hvilke insekter er det snakk om?

– Ja, jeg lurte på om det var mulig å få tak i veggedyr, hvis dere har noen til overs, liksom?

– Det går helt sikkert an å få tak i.

– Så dere har noen til overs etter forrige vakt?

– Nei, vi samler ikke inn veggedyr.

– Søren! Jeg tenkte, hvis det var mulig, så hadde jeg egentlig lyst til å avle noen i en plastbeholder. Litt som pinnedyr.

– Ja...

– Hvordan er veggedyr sånn ferdsmessig? Er det mye dressur?

– Ikke så mye dressur, men de må jo ha blod fra mennesker for å overleve. Så hvis du skal ha veggedyr så må du mate dem med deg selv. De må bite folk og suge blod.

– Vet du om det går an å ha dem sammen med andre dyr? Eller begynner de bare å krangle?

– Det vet jeg ikke. Aldri prøvd. Men spør jo hvilke andre insekt du har der da. Er det rovdyr du har? Da kommer de jo til å ta veggedyra.

– Men veggedyra, de er hyggelige, eller?

– Ja, de er veldig kosete, da. Men det varer ikke så lenge. De kommer bare frem i fem minutter, så biter de deg og suger blod, og så går de og gjemmer seg igjen.

– Er det ulovlig å slippe dem fri?

– Eh... Det var et godt spørsmål.

Jeg har aldri tenkt på det. Jeg vet ikke om det finnes noe lovverk på det, men det er jo ingen som ønsker å ha veggedyr i huset sitt.

– Ja, men hvis jeg slipper dem fri i leilighet til noen?

– I leiligheten til noen?

– Ja, de kommer til å spre seg, liksom?

– Selvfølgelig.

– Ok, bra! Hvis jeg skal være borte på ferie, vet du hvor lenge de holder uten mat? Finnes det noen hotell for dem?

– Om det er noen som driver insekthotell rundt omkring, det vet jeg ikke. Men veggedyr kan leve mellom ett og to år uten næring.

– Chiller'n! Vil du vurdere din stilling som veggedyrenes beste venn?

– Nei, aldri.

– Vi snallast!

Ukas studentvin

EN DISIPLINERENDE VIN: Ukas rødvin er en liten luring – den lukter en mild og søt hvit (brenne)vin, og gir etter noen slurker en mer oppkvikkende følelse, heller enn den vanlige søvnige rødvinfølelsen. Vinen er tynn og smaker svak plommejuice, men bygger seg opp hvis man gir den litt luft i munnen. «En smak som kan ligne cyanid i væskeform», er det en i panelet som utbryter etter å ha pustet inn en slurk. Altså, man må sippe kontinuerlig for at vinen skal kunne nytes, og passer derfor til familietreff hvor man helst vil tie. Eller til fester hvor man vil sitte i et hjørne i stillhet og drikke seg full. Flere i panelet mener også vinen gjør munnen tørr, og disiplinere deg derfor til å ha et glass vann i nærmeste rekkevidde. Med sin milde krydrete smak kan vinen passe godt på termos i en rødvinsgløg som kan nytes i de kjølige timene på lesesalen. *Vinvurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.*

Portuga 2021

Pris: 117,90 kroner

Land: Portugal

Alkohol: 12,5 prosent

Freyja Eikrem Ims, vinanmelder i Universitas

KVISS-CORBIN

- Hva er navnet på den nye, globale helsekrisen erklært av WHO?
- Paetongtarn Shinawatra ble nylig statsminister, men i hvilket land?
- Etter mer enn 30 år har en stor NRK-profil sluttet i jobben. Hvem er det snakk om?
- Hvilken film ble kåret til beste norske under Amandaprisen 2024?
- Hva heter den nyeste filmen i «Alien»-serien som nå går på kino?
- Hva heter TV-serien som er tilknyttet «Ringenes herre»-universet som snart starter sin andre sesong?
- Senere i år kommer det også en film fra samme univers, denne gangen med Rohirrimene i hovedrollen, men hvor er dette folket fra?
- Hvilket land er besittende pave Frans I fra?
- Hva heter den engelske oppdageren som gjennomførte den første jordomseilingen på én enkel ekspedisjon?
- Nevn ett år i oppdageren James Cooks levetid.
- Thomas Cook grunnla i sin tid noe som var det første av sitt slag, men hva?
- Hvilket lands flagg har påskriften «Ordem e progresso»?
- Hvilke tre byer er de mest folkerike i Canada?
- Hvilket stjernetegn har de født mellom 24. august og 23. september?
- Hva er det medisinske uttrykket for at kroppen er nedkjølt?
- Hva er den mest kjente betegnelsen på den kjemiske forbindelsen trioksygen?
- I hvilket år inntraff disse hendelsene? Den

såkalte Brundtland-kommisjonen introduserer begrepet bærekraftig utvikling, vesttyske Matias Rust lander et småfly på Den røde plass i Moskva, Black Monday, en dag der blant annet Dow Jones-indeksen faller 22,6 prosent finner sted, den første intifada begynner, Norges Handels og Sjøfartstidende skifter navn til Dagens Næringsliv, Blake Lively blir født og Andy Warhol dør.

18. Erling Braut Haaland har scoret enda et Premier League hat-trick, den syvende i rekken, men hvem har flest av den sorten med hele tretten?

19. Jakob Ingebrigtsen tok nylig en ny verdensrekord på 3000 meter, men i hvilken land foregikk løpet?

20. Eliud Kipchoge har den regjerende verdensrekorden i maraton, men hvor er han fra?

av Gabriel Corbin-Arntzen, kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

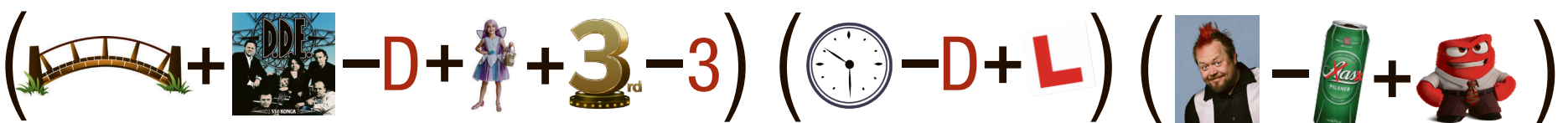
0-4. Exphil på Bali: Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.

5-9. AST1010 – Astronomi: Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.

10-14. Juss: Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps... Syt litt på Jodel.

15-20. Honours: WOW! Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

Rebus

HINT: Hardanger, Send løsning universitasdesk@gmail.com

FORRIGE LØSNING: «Late studenter» Det klarte Ola, Alina og Tore!

av Saibot Nnamdlihc Tdnam